

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szerda, március 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- Béke a románokkal.
- Pavlik sapkája.
- Tíz évig szolgált bér nélkül.
- M. Cailleux ne dément plus.
- Humora miatt elítélt panaszos.
- Meghalt a gyilkos miniszterné áldozata.
- József főherceg a siklón.
- Szász Pál lemond a mandátumáról.
- Babochay Zsigmond válópöre.
- „Nyiltszivű” toalettek.
- Tarkaságok.

A nemzetiségi vita.

Budapest, március 17

(Egy munkapárti politikustól.) Ma folytatta a képviselőház annak az expozénak a megvitatását, melyet a miniszterelnök február 20-án a nemzetiségi kérdéstről elmondott. Maga Tisza István gróf kívánta, hogy e fontos tárgybán beható vita legyen, mert az érvek surlódása által jegeződnek az eszmék s alakulhat ki erős közvélemény.

Államférfiúi öntudatossága és nyugodt politikai lelkiismerete indították őt e lépésre, midőn alkotmányos bírálat tüzipróba alá bocsátotta a román pártvezetők bevonásával kezdett békeakcióját.

Megtette bátran, ahogy cselekedni mindig szokott, és gyorsan, megragadva hozzá a lehetőség első alkalmát. Így akart szemébe nézni az ellenáramlatnak, mely a vádak és gánccok fölkapargó porfélegeivel indult neki.

Készült is az ellenzék kemény küzdelemhez. Mert a nemzetiségi probléma az ő kényes összetételében, a fajellentétek izgalmaitól megvillamosva, minden ingert és módot a viaskodásra megád. Lett volna csak a felhordott előzetes vádaknak, a gomolygó aggodalmaknak s a villogó gánccoknak reális alapjuk, alkalmasint kitör a parlamenti fergeteg.

De nem volt, s Tisza István gróf, ki a vitát bevezette, s négy beszédével irányozta, fékezte, révbe vitte, biztos győzelmet aratott a viharfelhőkön.

Tárgyaltannak bizonyult a vád, hogy a kormány Magyarország közjogi birtokállományából bármit is paktumnak áldozna fel. Paktumról egyáltalán nincs szó. A miniszterelnök az egységes nemzetlét s az állami status quo alapján áll; törekvése megnyerni nemcsak a hazai románságot, hanem az összes nemzetiségeket, hogy e történelmi alapon és annak közjogi keretei közt a magyarokkal testvérileg megférjenek. Ily szellemben folytak közte s a román pártvezetőség közt az eszmeeserek, melyek alkalmasak arra, hogy a kölcsönös megértéshez előkészítsék a talajt, a nacionalista izgatásokat közéletünkben kiküszöböljék, a szét húzó erőket leszereljék s a centripetalis erőt fokozzák. Ez pedig nem paktumtárgy, hanem a kormánypolitika gyakorlati feladata, melynek vállalásával Tisza István gróf missziót végez az ország érdekében s a jövő-

nek dolgozik, midőn uttörő munkát végez benne.

Kitűnt az ellenvetés teljes alaptalansága, mintha a miniszterelnök bécsi presszió folytán s a külpolitika eszköze gyanánt kezelné békéltetőleg az ország nemzetiségi ügyeit. A magyar honpolgárok poliglott rétegeinek kölcsönös megértése s köztük a benső összhangzat helyreállta bizonyynyal jól összefér a monarchia külső energiáival, — de okviszonyban egymáshoz nem tartoznak. Nemzetiségi politikánk annál kevésbé lehet okozata, vagy függvénye a monarchia és Románia baráti szomszédviszonyának, mert: a magyar miniszterelnök béke-programja kiterjed valamennyi hazai nemzetiségre, amik Hekubár ama szomszédviszony szempontjából, — s mert: a román pártvezetőkkel folytatott eszmeesereknek egyelőre negatív az eredményük, magától elesik tehát minden következtetés, mely egy „bécsi presszió” és külső érdek számláját terhelhetné.

Sikerült — csaknem közmegegyezéssel — megállapítani, hogy a nemzetiségek egyenjogúságáról szóló 1868. évi törvény lex imperfecta és az is marad. A kiegyezés korszakában kísérlet gyanánt alkották, hogy a nemzetiségi pacifikáció ügyét megalapozzák vele. De mert a siker kétséges volt, föl sem ruházták a törvényt imperatív jelleggel, jogi szankcióval és végrehajtási záradékkal. Így hagy-

A gyűrű.

irta: Széllőssé Zsigmond.

Ezelőtt két hónappal egyszer, mikor éjfél után hazamentem, a legényem azzal fogadott, hogy az öreg doktor ur már két ízben is átülötte hozzám az inasát, mert sürgősen szeretne velem beszélni.

Az öreg doktor ur épen alattam lakott az első emeleten. Deres szakállu és kopasz aglegény volt. Altalában különnek, sőt embergyűlölőnek tartották; mert kissé házsártos volt a modora, a betegek kivül senkit se látogatott és hozzá sem járt egészséges ember — rajtam kivül. Mivel nyertem meg jóindulatát, igazán nem tudom. Egyszer nagy beteg voltam, akkor csodálatos gyöngédséggel ápolott, mintha csak a fia lettem volna. Nem kezelte, hanem virrasztott mellettem, zsörtölődött és gorombáskodott velem, közben pedig megmentette az életemet. Én szivemből hálás voltam iránta, anélkül, hogy érte a hálámát mással, mint meleg köszönettel kifejezni módomban állott volna. Ez a nagy tartozás volt közöttünk a kapocs. — Meglehet, hogy az öreg ur különben mégis csak unatkozott néha egyedül, de az bizonyos, hogy a bizalmába fogadott és ha nem is beszélt sokat velem, de szívesen meghallgatott mindig, amikor az én légváraimnak a terveit ott előtte kifejtettem.

A doktor ur a szőnyeges divánon pihent, lankadtan és sápadtan. Egész viaszszárga volt az arca úgy, hogy szinte megijedtem. Bágyadtan

nyújtotta kezét és helyet kínált. Nagyon halk és megtört hangon szólalt meg.

— Megint össze kellene szidnom magát, kedves barátom, ha épen nem a saját ügyemben háborgatnám. Megmondtam ugy-e, hogy ne korhelykedjék és tizenegyre ágyban legyen. Most egy óra, igazán attól tartottam már, hogy későn talál hazajönni.

— Csak nincs valami baj, doktor ur?

— Baj! — no már nincs. Ha volna, se volna. Csak a szívem, ez a rossz szívem, lássa, micsoda hálátlan szerv! A legkevésbébb dolgot adom neki és mégis mindig alkalmatlankodik. Ezelőtt egy órával is! Egyszerre elkezd örülni kalapálni, majd szétveti a mellemet és nem hagy lélekzetet venni. Ez fog engem megfojtani; de mielőtt megeselekedné, még el kell mondanom magának valamit és meg kell kérem valamire.

— Parancsoljon velem, doktor ur.

— Jó, hát parancsolok. Itt van az íróasztalom kulcsa. Fogja és nyissa föl vele az íróasztalom jobboldali középső fiókját. Egy gyöngyökkel kirakott kicsinyke doboz talál ott. Azt vegye ki és nyissa fel... Nos, megtalálta?

— Igen.

— Nos, nyissa föl. Egy gyűrű van benne. Valóban, a dobozka selyem párnáján egy gyűrű volt. Remek, nagyková gyűrű, aminőt a főpapok ujjain lát az ember ünnepi alkalmakkor. Nem viselni való, ereklyének készült kincs. A mély, vérvörös ragyogásu rubin egymás mellé sorakozó borsónyi gyémántok, belevésve pedig egy apró gyémántokkal kirakott korona.

Meglepetten bámultam a csillogó ékszerre, a doktor pedig folytatta.

— Nézze meg a karikát belülről is. Egy dátum van belevésve ugy-e? ... Olvassa el, azután csukja be a dobozát és tegye a zsebébe. Magának adom emlékül és némi tanulság végett.

— De kedves doktor ur ...

— Kérem, semmi de ... Nem értékesíthető ajándék, nincs oka visszautasítani. Viselni úgy se fogja, eladni pedig még kevésbé. Arra kérem, őrizze meg. Letétben lesz önnél, amíg él. Nem szeretném, ha a kedves örökösöm kezébe kerülne. Azok, azt hiszem, darabonként adogatnák el a követ, meg a karikát. Önnek pedig hasznára is válhatik, ha olykor, mielőtt megirna-vagy megtenne valamit, előveszi ezt a gyűrűt és elolvassa a dátumot, ami bels van vésvé ... A multkor mondotta ön nekem, hogy a készülő könyvének ez lenne a címe: „Szerelmek és egyéb ostobaságok”. Jól emlékszem?

— Igen.

Szinte fürkészve nézett a szemembe.

— Volt ön már szerelmes barátom?

— Egyéb sem voltam, doktor ur!

— Azt kérdelem, szeretett-e már valakit?

— Mindig.

— Tehát sohase. Helyes. No látja, én velem már megesett ez a dolog egyszer. Harminec esztendeje annak és én akkor huszonhat esztendő voltam. Ne ijedjen meg, nem fogom önnek elmesélni az én szerelmem bus történetét. Csak annyit mondom el felőle, hogy az a

ták azt a kormányok két nemzedéken át végrehajthatatlanul. Azon az alapon a nemzetiségi, pártok meg nem békültek s az államellenes izgatást egyre fokozottabban folytatták. Ma sem lehetne az 1868-ki törvényt végrehajtani, mert oly „zsinórmértékeket“ ir elő a nyelvhasználatra nézve, melyektől közigazgatásunk és jogszolgáltatásunk poliglottá, nehézkesebbé, bonyolulttá és drágává lenne. A miniszterelnök a törvény revíziójára sem gondol: a nemzetiségi béke érdekében elegendőnek tart a végrehajtó hatalom részéről adminisztratív, s a törvényhozás részéről budgetjogu rendelkezéseket az egyházi, az iskolai és kulturális élet területén, ahogy a gyakorlati célok kívánják, s az állam érdekeivel, anyagi erejével összeférnek.

A vita így elveszté agitativ élet, szenvedelmes tüzét, s leszűrdött anyagából az a mérgező tartalom, amit pártos indulat, vagy tájékozatlan naivitás kevert beléje. Annál többet nyert objektív igazság és mélység dolgában. Az elhangzott beszédek előkelő színvonal, egyszerűséget melege és komoly felelősségérzet jellemezték. A kényes kérdés ama belátással és tapintattal kezeltetett, mely a magyarság politikai értékére előnyösen vallott mindenkor, s most törvényhozásunk legszebb hagyományait ujtotta fel.

Az Országos Kaszinó és a párbajsegéd. Budapestről jelentik: Az Országos Kaszinó és a hadtestparancsnokság ügyében most már csak egy fordulat következhetik el: megeshetik ugyanis, hogy Zlinszky István és Beniczky Ödön kilépnek az Országos Kaszinóból. Mivel pedig a hadtestparancsnokságnak csak az ellen volt kifogása, hogy a katonatisztek az Országos Kaszinóban olyan urakkal kénytelenek találkozni, akik egy katonatisztól megtagadták az elégtételt, Zlinszky és Beniczky esetleges kilépése rögtön megszüntetné az

egész ügyet és a katonatisztek nyomban visszalépnek, vagy pedig ki sem lépnek a kaszinóból, a kik eddig ki nem léptek. Híre járt különben, hogy Zlinszky már régebben magától ilyen álláspontot foglalt el. Meg is írta kilépő levelét és nem rajta mult, hogy ezt a kaszinó elnökségének be nem küldötte, hanem a függetlenségi párt vezetőségén, amelynek Zlinszky a levelet elküldés előtt lojalisan bemutatta. Az ellenzék ragaszkodott ahhoz, hogy Zlinszky benmaradjon a kaszinóban, mert a vezetőség fölfogása az volt, hogy párbajsegédek kilépése a kaszinó ellenzéki érzelmű részének politikai vereségét jelentené. Nem lehetetlen azonban, hogy a függetlenségi párt illetékes hangadói megmástitják ezt a fölfogásukat és lehetővé teszik, hogy Zlinszky és Beniczky kilépésükkel megkíméljék a kaszinót egy kellemetlenségtől.

Béke a románokkal.

(A képviselőház ülése.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, március 17.

Pár napi szünet után ma folytatta a képviselőház a nemzetiségi kérdés tárgyalását. A vita előreláthatóan holnap véget fog érni. A mai ülés elején az elnök bejelentette a Háznak, hogy Székcsák Ferenc tót nemzetiségi képviselő lemondott a mandátumáról. Székcsák az árvamegyei Bóbró kerületet képviselte. Lemondó levelében egy szó sincs arról, hogy miért mondott le. Állítólag olyan állást kapott, amely miatt összeférhetlenségi helyzetbe került.

Holnap a palotaőrök dolgát is tárgyalni fogja a Ház. Hazai Samu báró honvédelmi miniszter a holnapi ülés végén fog válaszolni Rakovszky István minapi interpellációjára a palotaőrök ügyében és ugyane tárgyban ma új interpellációt jelentett be a holnapi ülés végére Lovász Márton is.

Háromnegyedtizenegy órakor nyitotta meg Beöthy Pál elnök a Ház mai ülését. Bejelentette, hogy Székcsák Ferenc tót nemzetiségi képviselő mandátumáról minden indokolás nélkül lemondott. Szász Pál, a Ház egyik jegyzője, hat hónapi szabadságot kért. Az elnök bejelentette még, hogy Hazai Samu báró honvédelmi miniszter a holnapi ülésen fog válaszolni Rakovszky Istvánnak a palotaőrök

ügyében elhangzott interpellációjára. Következett a napirend.

A román vita első szónoka Neugeboren Emil: Örömeinek ad kifejezést, hogy a Ház napirendre tűzte a kérdést. Polemizál Apponyi Albert gróffal. Az élet rácsafol az ő iskolatörvényére. Tud olyan községről, ahol magyar nyelvű állami iskola mellett a gyermekek elrománosodtak. Viszont találkozott olyan román fiúval, aki a közös hadseregnél tanulta meg a magyar nyelvet. Hangoztatja a szászok hazafiságát. Az ő körükben a federalisztikus törekvéseknek nincs semmi értelme. Apponyi Albert úgy szerepel a szászok körében, mint a sovíniszták szimbóluma. Ő tudja, hogy ez a fölfogás téves. A magyarság vezetőiben van annyi reálpolitikai érzék, hogy belássák, hogy a nyelvi egységet erőszakos uton megteremtteni nem lehet. Ebben a kérdésben követni kell Deák tanácsát. A nemzetiségiakkal meg kell kedveltetni a magyar viszonyokat. Elfogadja Jakabffy határozati javaslatát.

A következő szónok Holló Lajos. Veszedelmet rejt tehát magában, ha kormányhatóságilag megállapított nemzetellenes törekvések képviselőivel alkut kezdenek. A komitè működését nem szabad kormányelnöki szankcióval támogatni. A kormányelnöki székéből legalizálják a magyarság elleni izgatást. A románság a maga jogait az egyházi, közigazgatási és társadalmi életben eddig is teljes szabadsággal kifejtette. A miniszterelnök úgy állítja be a paktumtárgyalásokkal a dolgot, mintha eddig minden máskép lett volna és a törvényes állapotok nem vonatkoznának a románokra. A komitét nem lehet hivatalos fórumnak elismerni. A románság századokon keresztül nem láthatott a magyar históriában elnyomó törekvést. Mi csak a magyar állameszméhez való ragaszkodást és hűséget követeljük. Kívánjuk, hogy idegen ajku polgártársaink ismerjék meg a haza nyelvét. Nem a személyekkel kell megbékülni, hanem olyan intézményeket kell teremteni, amelyek a hazához kapcsolják a nemzetiségiakat. A miniszterelnök válaszát nem vette tudomásul. Az elnök Holló beszéde után egy óras szünetet adott.

Délután az első felszólaló Kállay Tamás volt, aki örömmel üdvözli Tisza István gróf akcióját. A nemzetiségi kérdést csak jó közigazgatással lehet megoldani és a jó közigazgatás az államosítás révén érhető el.

Szabó István kisgazdapárti felszólalásában kijelenti, hogy a nemzetiségi kérdésben a nép egyetért az intelligenciával. Nem veszi tudomásul a miniszterelnök válaszát.

kisasszony nem én hozzám jött feleségül. Nem nagy dolog — elvégre ez valamennyi kisasszonnyal megtörtént, aki csak a világ kezdete óta férjhez ment — nekem azonban módfelettr rosszul esett. Rettenetesen rosszul... De ugyan kérem, nem lenne szives ideadni azt a kotyvalékot. Ott van az asztalon balra...

Ivott egy kortyot a limonádéból és reszkető kézzel simított végig a homlokán.

Olyan kegyetlen rosszul esett, hogy azt hittem, bucsuzokodom a világtól. Ugy éreztem, hogy nincs más mód, — meg kell halni. Ez az egyetlen orvosság. A szívem is akkor hibbant meg és miután itthon ugyis fojtogatott már a levegő, elutaztam egy osztrák fürdőbe, amelynek a levegőjéről azt mesélik az orvos tudósok, hogy reparálja a romlott szíveket és a megbomlott idegeket.

Nem is fürdő ez különben, csak egy falucska a fenyves hegyek között. Benne egy tlen hotel, amelyben sohasem lehet szobát kapni, egy csomó villa köröskörül, amelyeket anyagilag jobban ellátott bomlott idegek vesznek bérbé és egy csomó falusi parasztház, alacsony, szegényes, tiszta szobákkal; valamenynyiben egy kakukóra és egy szegényebb sorsu beteg sziv.

Természetesen egy ilyen szobában laktam én is, olyan egyedül, mintha a Szahara közepén egy lakatlan oázisra pottyantott volna le valami léghajó. Az egyetlen élő lény, akivel szóba állhattam volna, a háziasszonyom volt, aki nekem a lakásomon kívül a vendégeiből kosztot is szállított. Ez a derék nő azonban bár németül értett, azt hiszem osztrákul beszélt. Mindenesetre olyan nyelven, ami nincs. Nem is nagyon bántam. Amikor nem esett az eső —

ritkán történt, hogy nem esett — jártam a hegyet, az erdőt. Ha rám szakadt a zápor, bebujtam valamelyik apró barlangba és órákig hallgattam heverészve, hogy suhog, hogy csattog, hogy robajlik a zivatar.

Nem törődtem senkivel és semmivel. Ha okvetetlenül hallani akartam a hangomat, végigmonologizáltam a tekerő keskeny hegyi ösvényeket. Ha véletlenül rajtaesipett valaki, el se mosolyodott. Bizonyosan azt gondolta magában: ez is bolond. Alkalmasint ő is az volt, mert nagyobbára többé-kevésbé bolondok voltunk ott együtt. Sajátságos társaság volt az. Ha egy egy délelőtt akár ötvenen is nekiindultak valamelyik lankás hegynek, aki magányosan akart boljongani, igen bátoran elindulhatott az egyetlen kitaposott szerpentin-uton. Ott senkise vődött eléje, mert mindenki másfelé haladt, hogy valahogy valakivel össze ne akadjon.

Es ebben az apatikus, világkerülő, leszerelt lelkű társaságban mégis akadt valaki, aki érdeklődést tudott kelteni maga iránt. Ő maga ugyan legkevesebbé tehetett róla; de az bizonyos, hogy az egész telep érdeklődése követte minden lépését.

Ezek a hallgatag emberek szószátyárokka lettek, amikor fölöle beszéltek, gyártották és nyelték a pietykakat, amelyek róla szóltak. Mikor délután öt órakor társalkodónője, egy negyvenéves, erős, magasnövésű asszony kíséretében kilépett a villa kapuján, amelynek bérlojét sehogyse sikerült kikutatni, a lombok árnykából egész csomó ember leste minden mozdulatát.

Gyönyörű, sugár szóke teremtés volt; előkelő graciózus és leányos mozdulatokkal. Egy félfejjel magasabb, mint a kísérelője. A fiatal-

ság és előkelőség bája sugárzott szét egész valójából. Olyan megjelenés, amely mindenütt feltűnést keltett volna anélkül a sajtószertű titokzatosság nélkül is, amely itt környezte.

Egyedül laktak a villában, amelyet jókora lombos kert vett körül, a kísérelőjével, aki valószínű hódolattal járt mellette. Jókora cselelétségük volt, közöttük egyetlen nő, egy öreg komorna.

A telepről senkit se fogadtak. Orvos se járt hozzájuk.

Minden estefelé, pont ötkor — hacsak nem esett — megnyílt a villa kapuja és a két nő sétálni indult a hegyre. Tisztes távolban egy atléta termetű, deres fejű inas követte őket. Legalább addig, amíg a hegyi erdőt elérték, egy szó se esett közöttük. A telep vendégei minden kíváncsiságuk dacára is, valamint ösztönszerű, önként fakadó gyöngédségből lehetőleg nem zavarták a magányukat és messze kikerülték őket. Valami nagy és teszteletreméltó fájdalmat sejtettek meg e titokzatos magány leple alatt és nem voltak tolaokodók.

Azt azonban, én nem tudom, honnan eredt az első értesülés, szinte határozott bizonyossággal beszéltek, hogy az a nyulánk, előkelő leány uralkodó család sarjadéka. Hercegisasszony. Talán egy elejtett szó, esetleg valami véletlen jel vezette nyomra az e bereket, nem is fürkésztem. Azt azonban, hogy melyik uralkodó család hajtása ez a magányos szép virágszál és mi üzte ide ebbe a mi szomorú tanánkba: mindenki találhatta ugyan, de még csak nem is sejtette senki.

Még engem is, aki olyannyira leszámoltam már a világ minden érdekességével, izgatott ez a fejedelmi talány. Csodálatosan érdekes és iz-

Pavlik sapkája.

— Felmentették Csuha Istvánt. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, március 17.

Mikor Tisza István, még mint a képviselőház elnöke, 1912. szeptember 17-én először vezényelte be a rendőrséget a képviselőházba, a nagy és izgalmas tumultusban és felháborodásban Csuhát Istvánt képviselő lekapta Pavlik fejéről a sapkát és hozzávágta a rendőrfelügyelőhöz. Hatóság elleni erőszak büntetése miatt indult meg ezért az eljárás Csuhá ellen. Az első törvényszéki tárgyaláson a bíróság megállapította a képviselő bűnösségét és elítélte két heti fogházra. A védelem hiába hangoztatta, hogy Csuhát a jogos védelem mentesíti a büntetés alól, mert fellépésével megakadályozta egy rendőrnek Justh Gyula ellen tervezett revolveres támadását. A tábla helyt adott a védelem érvelésének, megsemmisítette az ítéletet és új tárgyalást rendelt el, mely ma volt a budapesti törvényszéken.

A rendőr revolvere.

A tárgyaláson Csuhát Istvánt magáévá tette első vallomását, hogy felháborodásában ütötte meg Pavlikot, és mert meg akarta akadályozni, hogy egy rendőr a fegyverét használja.

Pavlik Ferenc kiegészítette az első tárgyaláson tett vallomását azzal, hogy egy rendőr valóban a revolveréhez nyult. Ez azzal egy időben történt, hogy Csuhát az ő sapkáját leütötte.

Ezután a tábla által elrendelt tanukihallgatásokra került a sor. Károlyi Mihály volt az első tanu. Az emlékezetes napon, mikor a rendőröket bevezényelték, nagy csoportosulás támadt Justh Gyula körül, aki hevesen tiltakozott. A rendőrök cibálni kezdték Justhot, majd egészen a padhoz szorították. Ekkor az egyik rendőr revolveréhez kapott, ebben a pillanatban ugrott Csuhát a padon át és Pavlik fejére ütött. Teljes határozottsággal állítja, hogy a rendőr a képviselőkre akart lőni. — Polónyi Dezső, a következő tanu is határozottan emlékszik a történetekre. Miközben Pavlik kérlete Justh Gyulát, egy rendőr fogait csikorgatva revolveréhez kapott. A tanu rákiáltott: Szerencsétlen, megőrült! Csuhát Istvánt pedig átugrott a padon, megütött izgalmaiban egy el-

lenzéki képviselőt, majd leütötte Pavlik fejéről a sapkát. Ez azután történt, hogy egy rendőr a revolveréhez nyult. — Zlinszky István képviselő nem látta a Csuhát—Pavlik jelenetet. Csak azt látta, hogy Justh Gyula előtt egy rendőr a revolveréhez nyult.

Dés György rendőr volt az, aki a fegyveréhez nyult. Vallomása szerint azért, mert a szija elszakadt. Visontai Soma védő ellenezte a tanu megesketését, mert beismerő vallomása önmagát terhelné. A bíróság elrendelte a rendőr megesketését. — Schmidt Ede rendőrfelügyelő látta, hogy Dés rendőr a revolveréhez nyult. Ő odaugrott hozzá, megfogta a kezét és megkérdezte, hogy mit akar. A rendőr erre azt felelte, hogy a szija megoldódott.

Szmrecsányi György, Palugyay Móric, Polónyi Géza, Eitner Zsigmond és Bakonyi Samu egybehangozóan vallották ezután, hogy a rendőr revolvert akart fogni Justh Gyulára.

Huszár Károly képviselőt hallgatták még ki. Ezzel befejezték a bizonyítást. Visontai Soma kérte a képviselőház volt elnökeit kihallgatni arra nézve, hogy a rendőrök behatolása törvénytelen, tehát ez ellen minden eszköz jogosult volt. A tábla ezt nem fogadta el, mert az indokolás szerint a törvényszéknek ezt a kérdést ugys mérlegelni kell.

Hamis vallomás.

A törvényszék ezután elrendelte az összes tanu megesketését. Mielőtt erre kerülhetett volna a sor, Polónyi Dezső kiált a sorból.

— Miután az egyik rendőr vallomásában kétségtelen valótlanosságok vannak, nem vagyok hajlandó vele együtt letenni az esküt.

Az elnök kérlelni kezdte Polónyit, hogy hozza kellemetlen helyzetbe a törvényszéket. Polónyi ragaszkodott álláspontjához és csak képviselőtársai rábeszélésének engedve tette le mégis az esküt.

Az ítélet és indokolása.

Nagy Béla ügyész vád és Visontai dr. védőbeszéde után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza. Egy órai tanácskozás után délután kettőkor hirdette ki ítéletét, amellyel Csuhát Istvánt a hatóság elleni erőszak vádjá alól felmentette.

Az indokolás szerint a törvényszék álláspontja ugyanaz volt, mint az első ítélet meghozatalánál. A rendőrség, amikor a főkapitány utasítására a képviselőház elnökének rendelkezéseit végrehajtotta — mint hatóság járt el. A rendőrség törvényes hatáskörében intézkedett és így Csuhát Istvánt megtorlás alá eseelek-

MULATSÁGOK

(=) Az Aradi Iskolatársnők március 25-iki zsurjára nagyban folynak az előkészületek. A rendezőség már nagyjában összeállította a műsort, amelynek minden pontja külön érdeklődésre tarthat számot. A szövetség választmányi tagjai, akik a háziasszonyok sok körültekintést igénylő tisztét töltik be, már kiosztották maguk között a szerepeket s teljesen elkészülten várják a február 25-iki műsoros-délutánt. Néhány nap múlva már a teljes műsort fogjuk közölni. Az iskolatársnők második zsurja iránt már eddig is általános, nagy érdeklődés nyilvánul meg.

gató világ az, amely valamely korona sejtelmes csillogása körül él. Akárhányszor meglestem én is, mint halad az a néma társaság, amíg rájuk borul a rengeteg homálya.

Az emberek, ha beszéltek róla, nem is említették másként: a hercegnő. Tiszteletteljes gyöngédséggel mondták:

— Ne menjünk ma a Helbingkup felé; a hercegnő arra sétál.

Egy szokatlanul enyhe és napsugaras augusztusi délután óriás sétát tettem a Lujzahegyen. Vagy három óra hosszat barangoltam pihenés nélkül az erdőben a sikos, nedves talajon céltalanul, csavarogva. Az erdő halkán zugott, titokzatos, elringató morajjal. A saját lépteim neszen kívül egyéb emberi zajt nem hallottam. Hét óra mult már, amikor véletlenül egyszerre a Ferdinánd-fal előtt állottam.

Jó magasságban egy ötven lépésnyi bozotos tisztás. A lankásan emelkedő erdős hegyoldal, mintha egy óriási kalapáccsal ütötték volna rá, itt ellaposodik egy tenyérnyire, azután mászhatatlan meredekséggel emelkedik tovább, két oldalt rideg sziklafallal övezve a háromszög alakú apró sikot.

Ez a meredek sziklaoldal a Ferdinánd-fal.

Fáradt voltam. Beléburkolóztam a plédembe, hanyatt feküdtem és néztem a magasba, ahol a sziklafal felső peremén törpe bozótok gubbasztottak. Az alkonyat ráborult az oromra és feketére festette a hegyet és az erdőt. Lassanként elmosódtak a színek, a sziklafal két szárnya, mintha közelebb hajolt volna egymáshoz, az erdő lombjai pedig egy végtelen sötét masszává tömörültek. Az ég ön-

színüvé lett, a felhők peremét világos ezüstszínűre hevitette az eltakart hold fénye.

Csak a zugás lett egyre erősebb, amint alulról fölfelé hömpölygött a lejtőn.

Nyitott szemekkel hevertem lomha fásultságban vagy egy óra hosszat amikor egyszerre könnyű neszt hallottam. A lehullott lombok rezzentek meg könnyedén puha léptek alatt.

Felkaptam a fejemet és hirtelen, szinte önkénytelenül talpra ugrottam.

A hercegnő állott a tisztás szélén fehér ruhában, napernyővel a kezében.

Óriás zavar fogott el. Lekaptam a kalapot és azután mozdulatlanul maradtam a helyemen.

A leány egy pillanatig állt, rám nézett, azután gyors léptekkel jött egyenesen felém. Fürkésző tekintettel pillantott széjjel és mikor látta, hogy egészen egyedül vagyok, ujját titoktartóan az ajkára nyomva, odahajolt az arcomhoz.

A fátyola hátra volt vetve. Végtelenül gyöngéd, halvány szép arcából két nagy kék szem zavaros, kissé merev tekintete szögeződött rám, azután reszkető, sirásba hajló hangon, suttogva kérdezte tőlem franciául:

— Mondja, uram, az Istenért! nem látta Arturt?

Nem tudtam szóhoz jutni az izgatottságtól; a leány pedig a vállamra tette keztyűs kis kezét és rimánkodva tördelte:

— Szóljon hát, kérem; mi van Arturral? Nem látta? Mi történt vele?... Mit esináltak Arturral?

Valaki megkapta a karját és erőszakkal elrántotta tőlem. A feketeruhás asszony volt. Az arca halottsápadt volt, haragos és rémült pillantást vetett felém, mialatt remegő hangon mormolta:

— Istenem, milyen szerencsétlenség!

Gyorsan, szinte futva vonszolta magával a leányt. Ez pedig arcához szorítva csipkekendőjét, zokogott.

Egy pillanat múlva már eltűntek a szemem elől. En pedig ott álltam remegve a megindulástól, mozdulatlanul a holdfényben. Előttem volt az édes, halvány, szenvedő gyermekarc, zavaros fényű nagy kék szemével.

Azóta is ugy látom csak: amint a beteg lelke hiába keresgél a multban egy eltűnt ábránd után.

Másnap a villa ablakain le voltak bozósítva a redőnyök. A lakói még hajnalban elutaztak. Hová, azt nem tudta meg senki.

Eltűntek. En azonban egy hét múlva kaptam ezt a kis gyöngyházdobozt, benne a gyűrűt. Megértettem, minek legyen ez a jutalma. És harminc év óta meg is őriztem a titkot szigoruan.

Vegye hát ezt az ékszer. Őrizze meg és olykor gondoljon is rá. Mielőtt pedig kiadná a „Szerelmek és egyéb ostobaságok” című könyvét, talán kihagyná belőle a szerelmeket. Nézen körül a világban, azt hiszem, minden különösebb fáradság nélkül találni fog még az életben a szerelmen kívül is egy kötetre való egyéb ostobaságot.

ményt követelt el, mivel tette jogi szempontból véve a hatóság elleni erőszak összes kritériumát kimeríti. A képviselőház szuverén és autonóm testület, amely tanácskozási rendjét maga szabja meg. A bíróság nem érzi magát hivatottnak, hogy egy ilyen autonóm hatóság elnökeinek intézkedéseit bírálata tárgyává tegye. A vádlottat a Btk. 326. szakaszának harmadik pontja és a Btk. 79. szakaszára való utalással a bíróság azért mentette fel, mivel az összes tanúk úgy vallottak, hogy a rendőri hatóság egyik tagja, Dész György, tényleg tett oly mozdulatot, mellyel revolvere után nyult. Ezt maga Schmidt főfelügyelő is így vallotta, Pavlik főfelügyelő pedig előadta, hogy ő maga is rászólt a rendőrről: „Mit akar avval a revolverrel?” A felebbvalók vallomása meggyőzte a bíróságot, hogy Csiba Istvánban feltamadhatott az a félelem, hogy a parlament esetleges emberhalálnak lehet színhelye. Így a bíróság a 79. szakasz alkalmazásával azt a mentő körülményt állapítja meg, hogy a vádlott jogos félelmében önvédelemmel élt és felizgatottságában nem azt inzultálta ki revolveréhez nyult, hanem a rendőri hatóság más tagját. A törvényszék indokolása megállapítja végül, hogy álláspontja ugyanaz maradt, mint az első ítélet indokolásában. A tábla utasítására megejtett bizonyítási eljárás során tett vallomások ezt az álláspontot igazolták. Az ügyész az ítélet ellen felebbezett. Vádlott és védője megnyugodtak.

Tíz évig szolgált bér nélkül.

(Megítelt ezerhatszáz koronás cselédbér követelés.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 17.

Szokatlan ügyben hozott ítéletet a napokban a közigazgatási bíróság. A pörben egy öreg cseléd és volt gazdája állottak egymással szemben: a cseléd tíz évi bérét követelte gazdájától, oly nagy összeget, amilyenért cselédbér címén talán még soha senkit nem pöröltek.

1903. nyaratól kezdve szolgált özvegy Szabó Pálné hűségesen gazdáját, Franczély Albert vagyonos gáji gyógyszerészt. A ragaszkodó, öreg cseléd soha sem kapta ki bérét, de nem is igen követelte, jól érezte magát a gyógyszerész házában, meg volt minden szükséglete s hagyta szaporodni pénzeckéjét a gyógyszerésznél. A múlt évben azonban valami felett összezdördült az öreg szakácsné gazdájával s felmondott, követelve egyúttal a közel tíz évi bére fejében 1680 koronát. Franczély nem akarta megfizetni ezt az összeget, mire Szabóné Schuster Ödön dr. ügyvéd útján panaszszal élt a cselédügyi hatóságnál, Rámer István gáji rendőrkapitánynál.

A panasz tárgyalásánál Franczély kijelentette, hogy Szabónénak egy krajcár sem járt, mert megállapodásukban bár nem volt kikötve, szolgálataiért Szabónénak csak teljes ellátás járt. Schuster dr. ezzel a védekezéssel szemben felmutatta Szabóné cselédkönyvét, amelybe Franczély sajátkezűleg írta be, hogy a szakácsné bére „havi tizenhat korona”. A gyógyszerész ekkor változtatott a védekezésén s azt követelte: bizonyítsa a szakácsné, hogy ő nem fizetett. A felperesi ügyvéd elvben kijelentette ugyan, hogy a negatív bizonyításra nem vállalkozik, mégis több tanura hivatkozott, akik előtt Szabóné már régebben panaszkodott, hogy gazdája nem fizet neki bért.

A gáji rendőrkapitány a bizonyítékok alapján megítélte Szabónénak az 1680 koronát, a határozat ellen azonban Franczély Arad város tanácsához, mint cselédügyi hatósághoz folyamodott fel. A tanács is helyben hagyta a gáji rendőrkapitány végzését, mire Franczély mint végső fórumhoz, a közigazgatási bírósághoz fordult. A közigazgatási bíróság a múlt hét vé-

gén döntött az érdekes ügyben s helyben hagyva a két első fórum döntését, a cseléd részére 1680 koronát állapított meg, kötelezte továbbá Franczélyt, hogy az összeg kamatait s az ügyvédi költségeket térítse meg.

M. Gaillaux

ne dément plus!

Néhány nappal ezelőtt, a *Figaro* március 12-iki számában írta meg ezt a végzetes cikket Gaston Calmette, a párisi merénylet áldozata. Hattyudala ez a hatalmas szerkesztőnek, aki minden hevet és meggyőződését ontotta bele irásába, hogy döntő csapást mérjen a támadó kampányban Caillaux fejére. *Caillaux ne dément plus!* (Caillaux nem cáfol többé!) írta a cikk homlokára Calmette. De ő sem írhat többé ellenfeleiről.

Caillaux nem cáfol többé. Nem lesz többé rá bátorsága, mert mindenfelől elárasztja őt közléseinknek a visszhangja, amelyeket megerősített a nyomokban támadt szomorú bizalom. Mindenkinél a lelkiismerete meg akar most szabadulni azoktól a gyűlöletes titkoktól, amelyek nyomasztóan neheztek rá és az igazság győzelmesen tör elő ezekből az eleven sírokból, amelyekben örökre eltemetve gondolták.

A visszaélés, az már bebizonyosodott.

Caillaux engedélyezte Rochettenek, az ő barátjának, lapjai nagylelkű esőndes üzletársának azokat a pénzeket, amelyekből nem fogság, hanem elévülés következett és amelyek hozzásegítették ahhoz, hogy büntetlenül folytathassa tolvajlásait. Ez az, amit mondtam és minden ellentmondást kizáróan megállapítottam a március 10-iki számban.

Caillaux, Antoin Perrier, az igazságügyminiszter tudta nélkül, Monisnak, a tanács elnökének a révén a belügyminisztériumba hívatta Fabre-t, a főállamügyészt.

A tanács elnöke kizárólag a Rochette-afférről tárgyalt.

Azt mondta Fabre-nek, hogy Caillauxnak érdeke volt, hogy a Rochette-affér ne kerüljön a már régóta kitűzött terminusra, április 27-ikén a bíróság elé. És meghagyta a főállamügyésznek, eszközölje ki, hogy a bűnügyi osztály elnöke, Bidault de l'Isle a nagy szünidő utánra, szóval novemberre, vagy decemberre halassza a tárgyalást.

Miután Fabre erélyesen tiltakozott, a tanács elnökének meg kellett ismételnie rendelkezését és a főállamügyésznek meg kellett adnia magát.

A halasztás novemberre szólott. Hét hónapos halasztás.

Említsük meg mindehhez, hogy a főállamügyész szorongatott lelkiismeretének a megkönynyítésére rögtön jelentést készített ezekről a tényekről, amilyenekre sohasem volt még precedens a francia igazságszolgáltatás magas szótörténetében.

Ezt a március 31-ikéről keltezett és teljesen sajátkezűleg írt jelentést több politikai személyiség és hatósági férfi ismert: annak idején a legszenvetélyesebb kommentárok tárgya volt a törvényszék folyosóján. És ezeknek a méltatlankodó megbeszéléseknek a visszhangja volt Jaurés felszólalása a kamara 1912. március 19-iki ülésén kapcsolatban a Rochette-ankét bizottsága működéséről megindult vitával.

Ez a jelentés a minisztertanács elé is került: egy bizonyos napon, amelyet nem tudunk pontosan megjelölni, de amelyre az akkori minisztérium minden tagjának vissza kell emlékeznie, ha az igazság ellen való ilyen büntett híren érzett meglepetésük és méltatlankodásuk nyomot hagyott a memóriájukon.

Azt kérjük erre vonatkozóan Caillauxtól nem tudott-e vajon ő is erről a jelentésről?

Kérdezzük tőle, vajon Fabre, az államügyész jelentései során nem keresett-e több ízben az utasítás miatt, amelyet Monnis adott neki, a méltatlankodás miatt, amelyet annyiszor kellett magába fojtani, a kérelmek, az esdeklések miatt, amiket a tanács elnökéhez intézett, hogy vonja vissza az ilyen határozatot?

És végül nem végződik-e a főállamügyész jelentése eképen:

Soha sem szenvedtem el még ilyen megaláztatást. (Aláírva: V. Fabre.)

De minnek is forduljunk új kérdésekkel a pénzügyminiszterhez, aki egyáltalában képtelen arra, hogy védekezzék, azaz, hogy tagadjon!

A hallgatás teljes beismerés.

Caillaux hallgatni fog. Caillaux hallgat. Itéljenek fölötte a képviselők!

Ami engem illet, én csak minden erőmből kiáltottam azt, amit mindenki egészen halkán sutogott. Följelentettem a bűnt, rámutattam, hogy a törvény gyalázatos sérelmet szenvedett, amikor az aktív pénzügyminiszter meg akart szökteni a togházból egy rothadt bankárt, akinek a pénzét elverte. Semmi ujat nem mondtam a parlament tagjainak: mindent tudtak. Semmi ujat nem tudtam a bírakkal: aggodalmaiktól még mindig nyugtalanok. De a tömegek felvilágosítására, a magánbeszélgetések birodalmából határozottan kiragadtam ennek a visszaélésnek igaz részleteit, amelyek gyalázatként ott lebegtek az egész kamara felett: és kívánom, hogy a bűn most odakerüljön a Palais Bourbon ítélőszéke elé, hogy a hivatalos gonosztevő megkapja végül nyilvános bűnhődését.

Gaston Calmette.

SPORT.

+ Az Aradi Vivó Klub versenyrendező bizottsága a vidék ismert szaktekintélyeiből állította össze a március hó 28, 29-én tartandó délkerületi kardvívóverseny versenybírát. A versenybíró elnöke Hámany László dr., tagjai a Magyar Vivó Szövetség képviselőjén kívül Pavlovits Péter Pancsova, Csernovits Agenor Szeged, Vinczehidy Ernő dr. Nagybecskerek, Matuskovich Imre Szeged, Schauer Gábor dr. Borosjenő, Kovács Kálmán Kiszentmiklós és Avarffy Géza Arad. A versenybíró tagjain végigtekintve előre megállapítható a mérkőzések szakszerű és páratlan eldöntése. A Magyar Vivó Szövetség képviselőjében értesülésünk szerint Földváry György dr. a Szövetség alelnöke fog megjelenni.

+ Uj aradi sport egyesület. Március 15-én a Kereskedők Köre helyiségében tartotta az Aradi vaskereskedelmi alkalmazottak sport egyesülete az alakuló közgyűlést, mely alkalmával az alakuló formások után a tisztikart választották meg a következőképen: Sohlmann Márton elnök, Guld Emil és Póhm János alelnökök, Doka Miklós igazgató, Stoll Emil gazda, Kiss János titkár, Török Balint jegyző, ifj. Kocsi Ferenc pénztárnok, Piszát Tivadar és Koller János ellenőrök, Burza Simon, Finszter Ferenc, Szathmáry Dezső, Komlód Gyula számvizsgáló bizottsági tagok, Thimes Jenő és Kurczweil Ferenc szertárnokok, azonkívül 12 rendes és 3 pót-választmányi tag.

Meghalt

a gyilkos miniszterné áldozata.

(Calmette főszerkesztő elhunyt. — Caillauxné vallomása. — A miniszter elvált felesége az áruló. — A francia kormányváltás).

Távirati tudósítás.

Páris, március 17.

A párisi *Le Figaro*-nak, a világszerte ismert francia napilapnak a szerkesztőjét, Gaston Calmettet tegnap este Caillaux pénzügyminiszter felesége — mint azt az Aradi Közlöny ma reggelre megírta — agyonlőtte. Calmette Gaszton, aki már idősebb ember, több revolvergolyó találta s noha kórházba vitték s mindent megtettek életben tartásáért, segíteni nem lehetett rajta, az operáció kezdetén kiszervezett.

Calmette halála egy különös, izgalmas és bántéan modern tragédiának a véres befejezése. A világhíres újságíró egy asszony ölte meg, Caillaux francia pénzügyminiszter felesége, akit a gyilkolásig elkésztett és felingerelt az a kegyetlen hirlapi üldözés, amelynek az volt a célja, hogy Caillaux-t letörje, tönkretegye, becsületétől megfosssa és elsöpörje a közszereplés piacáról. Ezt a célt tűzte maga elé a Figaro, helyesebben Calmette, aki az eszközökben való válogatás nélkül, lovagiatlanul, többször kétségtelenül utálatos támadással iparkodott leteríteni ellenfelét. Legutóbb már annyira ment, hogy közölte lapjában Caillaux egy tizenhárom évvel ezelőtről kelt levelét, amelyet a kiváló államférfi a barátnőjéhez intézett. Ez már teljességgel alacsony fogás volt, amelyet a kényes izlésű frangiák megvetéssel fogadtak.

Caillaux miniszteri állását egyelőre nem rendítették meg ezek a kegyetlen támadások. Általános meggyőződés volt a köztársaságban, hogy Caillauxnál kiválóbb pénzügyi tehetség évtizedek óta nem intézte az ország pénzügyeinek a sorsát és azt is tudták róla, hogy teljességgel becsületes, tiszta kezű ember. Minden vád lepattant róla. Amikor intim életének egyik bizalmas epizódját teregették a nyilvánosság elé, az sem őt sebezte meg, hanem a feleségét, akinek asszonyi büszkeségét és érzékenységét sértette meg, hogy családjának életébe sáros lábbal beletapostak. Ezért lőtte agyon Calmettet.

Természetes azonban, hogy Caillaux a tragikus fordulat után nyomban közölte Doumergue miniszterelnökkel, hogy lemond tárcájáról. A miniszterelnök azonban, a kabinet valamennyi tagjával egyetértésben arra kérte Caillaux-t, hogy maradjon meg állásában, mert reá a megkezdett nagy adóreform megvalósításának a küszöbén mulhatatlanul szükség van. A történetek után azonban a miniszter nem maradhatott meg állásában és ma már a köztársaság elnöke elfogadta lemondását, a francia kabinet rekonstrukciója megtörtént. Calmette a saját halálával tudta csak elérni a célját.

A szenzációs esemény részleteiről ma ezeket a táviratokat kaptuk:

Calmette halála.

Párisból jelentik: Calmette a Figaro szerkesztője, a ki ellen Caillaux pénzügyminiszter felesége merényletet követett el, ma éjjel tizenkét órakor belehalt sebébe.

Calmette orvosai a következő jelentést adták ki: Midőn Calmettet a kórházba hozták, állapota már olyan veszedelmes volt, hogy nem lehetett megoperálni. Széruminjekció következtében az érverés némiképen emelkedett, a nél-

kül azonban, hogy a beteg visszanyerte volna eszméletét. Este negyed egy órakor végre elhatározták, hogy megoperálják Calmettet, azonban nagyfokú gyöngesége következtében mindjárt az operáció megkezdésekor meghalt. Calmette három helyen sebesült meg. Az egyik golyó a belébe hatolt, a másik kettő a szívébe.

Hol történt a merénylet?

Párisból jelentik: A Calmette ellen intézett merényletről a következő részleteket jelentik: Calmette épen el akarta hagyni a Figaro szerkesztőségét és félhét órakor kilépett dolgozó szobájából, amikor elébe lépett Caillauxné és anélkül, hogy egy szót szolt volna, revolveréből többször rálőtt. Calmette több lövéstől találva a földre zuhant. Az egyik golyó a mellébe hatolt.

A lap munkatársai a lövések zajára oda-siettek, lefogták Caillauxné, akit az elősiető rendőrök a rendőrségre kísérték. Időközben orvosokért mentek és Reymond dr. és Hartmann dr. orvosok megvizsgálták Calmette sebeit. A sebesült lapszerkesztőt azonban automobilon Neuillibe a kórházba vitték.

A merénylet híre gyorsan terjedt el a városban. A Figaro Drouot-utcabeli szerkesztősége előtt nagy embertömeg gyűlt össze, úgy, hogy a rendőrség csak nagynehezen tudta a rendet föntartani.

Gyilkosság a szalonban?

Párisból jelentik: A merénylet lefolyásáról egy másik forrás a következőket jelenti nekünk: Délután öt óra felé egy elegánsan öltözött, sűrűn lefátyolozott hölgy jelent meg a Figaro épületében s az első emeletre ment, a hol a főszerkesztő irodája van. A folyosón Calmette után kérdezősködött egy ott álldogáló szolgától, aki azt felelte neki, hogy Calmette-nak látogatója van és csak jó idő múlva fogadhatja. Majd később, mikor a nevét kérdezték, azt felelte:

— Jelentse csak Calmettenek, hogy egy hölgy várja.

Az ismeretlent erre egy kis szalonba vezették, a hol teljesen egyedül várt csaknem egy óra hosszat. Végül odahívott egy szolgát, átadott neki egy lepecsételt borítékot azzal, hogy adja át Calmettenek.

Este félhét óra volt már, amikor Calmette kikísérte látogatóját, Bourget Pál irót, jó barátját. Mikor a lezárt borítékot odavitték neki, fölbentotta Bourget előtt, megmutatta neki és mosolyogva mondta:

— Láthatod, hogy ezt a hölgyet azonnal fogadnom kell.

Azzal elrendelte, hogy Caillaux feleségét azonnal vezessék magánszobájába, majd ő maga is odament. Az ajtóhoz lépett, hogy fölcavarja a villamos világítást, de

alig gyujtotta meg a nagy csillárt, amikor belépett Caillauxné és Browning-revolverből négyszer vagy ötször rálőtt a főszerkesztőre, aki veszedelmesen megsebesülve egy karosszékre rogyott.

A munkatársak beszaladtak és egy részük lefogta a merénylet nőt, mások meg egy pam-lagon ágyat vetettek a halálra sebzett Calmettenek. Azonnal odaérkezett két tekintélyes orvos és bekötözte a sebet, majd a neuilly-i klinikára szállították. A lövések altestén, csipőjén és mellén sebesítették meg Calmette-et, altestén különösen veszedelmesen.

Caillauxné tette után teljesen nyugodt maradt és kijelentette, hogy tudja, mit tett és hogy mi vár reá. Nyugodtan türte, hogy gépkocsira ültessék és a legközelebbi rendőrprefekturára vigyék. Itt azonnal kihallgatták.

Elmondta, hogy Caillauxnak, Franciaország pénzügyminiszterének a felesége. Első férje Claretie Georges ügyvéd, Claretie Julesnek, a Theatre Français nemrég elhunyt igazgatójának fia volt, aki a Figaro törvényszéki rovatának vezetője. Ettől azonban elvált és férjhez ment Caillauxhoz. A Figaro szerkesztőségét nagyon jól ismerte. Volt férje állítólag szintén közreműködött a Figaróban Caillaux ellen indított hajszában és különösen az intim adatokat kutatta ki nagy buzgalommal.

Calmette Gaszton az éjjel a neuilly-i klinikán belehalt sebébe. Megsebesülése alkalmával így kiáltott föl:

— En csak kötelességemet teljesítettem!

Később elvesztette eszméletét és meghalt anélkül, hogy a merénylet ügyében ki lehetett volna hallgatni.

Megbosszullak!

— Caillauxné levele férjéhez. —

Párisból jelentik: A pénzügyminiszter felesége, mielőtt a Figaro szerkesztőségébe hajtatott, levelet írt férjének. A levelet borítékba zárta és férje asztalára helyezte. Pár sor írás volt a levél, ez:

Megyek, hogy megbosszuljalak. Ha estig nem jövök vissza, csak a börtönben fogsz viszontlátni.

Caillaux felesége tettéről a rendőrigazgatótól értesült és mélyen megrendülve fogadta a hirt. Kijelentette, hogy felesége viselkedésében mitsem lehetett észrevenni, amiből erre lehetett volna következtetni, hogy miféle tervek forogt elméjében.

Caillaux pénzügyminiszter este egy képviselőnek a kíséretében a rendőrségre ment, a melynek épülete előtt már nagy tömeg gyűlt össze. A minisztert azonnal a rendőrfőnök-elé kísérték, a kinek hivatalában az ügyész és a rendőrigazgató épen kihallgatták a feleségét. Félórával később Caillaux egy mellék-kijáron elhagyta a rendőrség épületét. Egy kisebb csoport, a mely körülbelül ötven embertől állott, valószínűen Caillaux feleségére gondolva ezt kiáltotta utána: A mort! (Halál reá!)

Caillauxné vallomása.

— Sajnálom tettemet! —

Párisból jelentik: Caillaux asszony a rendőrségen ezzel kezdte vallomását:

— Kérem, közöljék a lapokkal mindazt, amit mondok. Így legalább tiszta világításba kerül az a rágalmi hadjárat, amelyet férjem ellen indítottak.

Ezután a Figaro éles támadásaira mutatott rá. Közöttetek egy magánlevelet is, amely egy hölgyhöz volt intézve.

— Ez a nő nem én voltam! — mondotta Caillauxné. — Megbotránkoztam azon a példátlan eljárásán, hogy magánleveleket merészelnek nyilvánosságra hozni. Több ismerősömmel, elsősorban Monnier törvényszéki elnök-nél érdeklődtem, hogyan lehetne a további támadásoknak elejét venni. Monnier az felelte, az ilyen támadások napirenden vannak és azok, akik a rágalmozót üldözik, gyakran azt tapasztalhatják, hogy végeredményében ők maguk az elítéltek. Mikor megtudtam, hogy a Figaro újabb intim természetű leveleket fog közölni, elhatároztam, hogy ezt meg fogom akadályozni. Délután revolvert vásároltam és elmentem a Figaro szerkesztőségébe, ahol Calmette hosszabb várakozás után fogadott és igen udvariasan látogatásom okát tudakolta. En így feleltem:

— Nem azért jöttem, hogy jónapot kívánjak önnek, — ezt bizonyára tudja.

— Ebben a pillanatban — folytatta Caillauxné a vallomását — nem tudtam uralkodni magamon és úgy éreztem, hogy képtelen vagyok elviselni azokat a sérelmeket, amelyek férjemet és engemet értek. Muffomból előrántottam a revolvért és valamennyi töltényt kilőttem. Ekkor többen odarohantak a szomszédos szobákból s én egyiküknek átadtam a revolvért.

A miniszter felesége igen nyugodtan mondta el mindezt s még hozzátette:

— Sajnálom tettemet! Nem volt szándékom Calmette-et megölni. Boldog volnék, ha hallanám, hogy meggyógyul. Én tulajdonképpen csak meg akartam leckéztetni.

Tönkretettél!

Párisból jelentik: Caillaux asszony a fogásban teljesen elvesztette eddig tanusított hidegvérét. Ezt annak tulajdonítják, hogy a pénzügyminiszter, mikor tegnap a rendőrségen beszélt vele, ezt mondta neki:

— Mindenkorra tönkretettél!

Caillauxné — a párisi szépség.

— A pénzügyminiszter harmadik felesége.

Párisból jelentik: A kihallgatás után Caillaux rövid beszélgetést folytatott feleségével. Mindketten bámulatos hidegvért tanusítanak. A nevezetes asszony 1874. december 5-én született, tehát harminckilenc éves, Raiouard Henriette a leánykori neve. Caillaux miniszter már a második férje. Első férje George Claretie ügyvéd, a Figaro törvényszéki tudósítója volt, akitől három év előtt elvált.

Caillauxné gyakran megfordult a Figaro szerkesztőségében és a munkatársak tulnyomó részét nagyon jól ismerte. Calmette másfél évtized előtt került a Figaro élére, fölfrissítette és népszerűbbé tette az akkor nagyon lehangolt híres párisi ujságot.

Az esti ujságok jelentik, hogy a merénylő hölgy Caillauxnak nem második, hanem harmadik felesége volt. Caillauxné asszonynak első férje nem Jules Claretienek a Comédie Française igazgatójának a fia, hanem unokaöccse. George Claretie, egy jónevű párisi ügyvéd volt. Caillauxné már abban az időben is egyik híres „beanté”-ja volt Páris előkelő társaságának és most mint a pénzügyminiszter neje nagy szerepet játszott mindenütt. Élénk és temperamentumos modora volt, mellyel a társaságban kedvelté tudta magát tenni.

Párisból jelentik: Amidőn Caillaux pénzügyminiszter második feleségétől elvált, igen nagy összeget, hirtelen, nyolcvan ezer frankot fizetett neki és ez összeg fejében elvált neje átadta neki levelezését. Második felesége azonban e levelekről fényképeket készített, melyeket most, midőn volt férje ellen a politikai kampány megindult, a pénzügyminiszter elérésére rendelkezésére bocsátotta. Ezekre a fényképekre célzott Calmette, mikor cikke végén kijelentette, hogy Caillaux levelét hitelesebb formában fogja lapjában közzétenni.

A Figaro a merényletről.

— Párisi lapok az áldozat mellett.

Párisból jelentik: A Figaro ezt írja Caillauxné merényletéről: Főszerkesztőnk, Calmette Gaston ma este gyilkos merényletnek esett áldozatul. A merénylet az egész országban megütközést és haragot fog kelteni. Mi az ő munkatársai és barátai a fájdalomtól és a veszte-

ségtől le vagyunk sujtva. Elvesztettük legnemesebb szerető vezérünket, aki a legnemesebb és a legbátrabb közdelem áldozata lett, melynek hazafias író valaha bátorságát és tehetségét szentelte. Calmette nem viseltetett személyes gyűlölettel Caillaux iránt. Ő Caillauxt valószínűleg csapásnak tekintette az országra és megakartta tőle az országot szabadítani. Sikertől is neki az országot ettől az embertől megszabadítani. Franciaország egy percig sem tűrhette oly embert a pénzügyminiszteri székben, aki erkölcsileg felelős egy ilyen bűncselekményért.

A Gaulois így ír: Mi lehetett az indító oka Caillaux asszony cselekedetének? Talán a mai kamarai ülés fenyegető leleplezéseit akarta meggátolni, amelyekről azt mondták, hogy le-sújtóak lesznek a pénzügyminiszterre? — Az Eclair szerint Caillaux asszony biztosan tudta, hogy merénylete épp olyan gyilkos hatású lesz becsúgyó férjére, mint áldozatára. Miért követte el tehát tettét? Sokat gyanítanak és végeredményében mindent meg fogunk tudni. — A Petite République írja: Nincs itt az ideje annak, hogy bizonyos polémiák jogosultságát most vitassuk. Azt az egyet ki kell jelenteni, hogy Calmette képtelen volt gyalázatosságra és kegyetlen eljárása kinos, de parancsoló kötelességének látszott előtte. — A République Française írja: Sajnáljuk Calmettet és sajnáljuk Caillauxt is, akit az esztelen merénylet súlyosan érintet. A Lanterne ezt írja: Calmette hibája súlyosan megboszulta magát és mi Calmetteben nem látjuk a közdelem közepette dicsőségesen elesett hirlapírót. Ő átlépte a magánélet határát és ezáltal kitette magát a gyilkos golyónak.

Caillaux lemondása.

— Az újjáalakult kabinet.

Párisból jelentik: A merénylet után Caillaux nyomban benyújtotta a pénzügyminiszteri tárcáról való lemondását Doumergue miniszterelnöknek. A kabinet tagjai tegnap este Poincaré elnökkel az olasz nagykövetségen adott dínere voltak meghíva. Mikor megtudták a véres esetet, sokan kimentették magukat és nem mentek el. Ehelyett minisztertanácsot tartottak, amely Calmette lelövésének politikai következményeivel foglalkozott. Doumergue miniszterelnök és Malvy kereskedelmi miniszter a konferencia után fölkeresték Caillauxot s kérték, vonja vissza lemondását. Caillaux megmaradt eredeti elhatározása mellett, de azért tovább kapacitálják, mert a kabinetnek ő legfőbb erőssége. Doumergue nem más, mint Caillaux kreatúrája, eltérbe tolt protegáltja. A pénzügyminiszter semmiesetre sem maradhat helyén a merénylet után. Valószínűleg Reynould belügyminiszter veszi át ideiglenesen a tárcát.

Caillaux-t több ízben nyomatékosan kérte Doumergue miniszterelnök, hogy álljon el lemondó szándékától, mert a kormány amúgy is nehéz helyzetben van. Caillaux a kérés után is ragaszkodott ahhoz a szándékához, hogy formálisan is beadja lemondását, amelyről az elnök fog dönteni. A kormány állása megrendült.

Párisból jelentik: Caillaux ma reggel megjelent a kamarában, hol rövid ideig tartózkodott. A miniszter rendkívül izgatott volt. Ma délután politikai körökben az a hír terjedt el, hogy Caillaux hosszabb ideig visszavonul a politikától.

Párisból jelentik: Ma délután félnégykor minisztertanács volt, melyben a kabinet újjászervezése kérdésében végképen megállapodtak. A minisztertanács után Doumergue miniszterelnök az Elyxébe hajtattott, hol átadta Poincaré elnöknek a miniszterium összeállítását.

Párisból jelentik: Ma este jelent meg a hivatalos jelentés, mely a Doumergue-kabinetben a következő változásokról számol be: Reynould az eddigi belügyminiszter lett Caillaux helyébe a pénzügyminiszter, Malvy kereskedelmi miniszter, belügyminiszter és Péret Raoul képviselő kereskedelmi miniszter. A kinevezéseket Doumergue miniszterelnök ma este átadta a kamara elnökének.

Párisból jelentik: Politikai körökben nem tartják valószínűnek, hogy a kabinet újjászervezése feltartóztathatná a Doumergue kabinet sorsát. A közeli bukás egészen biztosnak látszik.

Elmaradt támadás.

Párisból jelentik: Frayssinot képviselő pénteken határozati javaslatot nyújtott be a kamarában, amelyben az foglaltatik, hogy a miniszteri, különösen a pénzügyminiszteri állás összeférhetetlen valamely pénzintézet elnöki, vagy felügyelő-bizottsági tagsági állásával. A javaslatot ma délután kellett volna a kamarába tárgyalni és számítottak rá, hogy ebből az alkalomból heves támadásokat fognak intézni Caillaux ellen. Frayssinot azonban most visszavonta javaslatát.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: Cigányprimás, operette. Perczel Sári vendégfelléptével. (O. bérlet.)

Csütörtök: Katonadolog, operette. Mucsi Anna vendégfelléptével. (A bérlet.)

Péntek: Este fél 7-kor és 9 órakor Psilander Valdemár vendégfelléptével Dalborg báró fogadása, kinemaskeecs; előtte Festenberg gróf, Salten vigjátéka. (Bérletszűnet, felemelt helyárak.)

Szombat: Este fél 7-kor és 9 órakor Psilander Valdemár vendégfelléptével Dalborg báró fogadása, kinemaskeecs; előtte Festenberg gróf, vigjáték. (Bérletszűnet, felemelt helyárak.)

Vasárnap: Este: Nagyapó, operette. Bemutató előadás. (B. bérlet.)

* „Az első operák”. Ily címen tart vasárnap este 8 órakor Kern Aurél és Palay Matild operaénekesnő hangversenyt a Kölcsey-egyesület tagjainak a kulturpalotában. Magyarországi körútjában Kern Aurél óriási sikereket ért el ez előadásával, melyeket 60—80 gyönyörű vezetett kép bemutatásával, művészi zongorajátékával és eleven előadásával tesz színessé. A Kölcsey-egyesület tagjai részére az 1914. év első felére kiállított igazolványok érvényesek. Nem tagoknak egy korona a belépődíj.

* A színház közlései. Perczel Sári bucsufellépte. Szerdán tartja Perczel Sári, a harmadik felléptét, a Cigányprimás Juliska szerepében, amelyet a budapesti Király-színházban, vagy szászötvenszer játszott egymásután.

A Katonadolog. Pimpimparé szerepében lép fel vendégként Mucsi Anna, a debreceni színtársulat táncos-szubrettője.

Szigligeti-ünnepély a színházban. Most, hogy országsgazte ünneplik Szigligeti születésének 100 éves évfordulóját, az aradi Nemzeti Színház is kiveszi részét az ünneplésből. A színtársulat betanulta Szigligetinek egyik legkedvesebb parasztooperettjét, A nagyapót. Az egész személyzet igaz lelkesedéssel készül a rendkívül mulattató művekre, amelyek még a legkisebb szerep is nagy szerepet játszó hangulat, csupa jó kedvű és a magyar melódiák, melyek mindentáron felcsendülnek, mind-mind fokozták az előadás sikerét.

* Psilander az Apollóban. Péntektől kezdve Psilander Valdemár lép az Apollóban „Az ördög cimlője” című györfelvonásos szenzációs Nordisk-erőművet.

* Sárga lilom. A Sárospataki műve Pathé felvételében legközelebb az Apollóban.

* **Ha az asszonyok gyűlölnék . . .** (Az Apolló-színház premierje.) Az emberiség legizgalmasabb témáját, az asszonyt állítja a kiváló szerző drámájának központjába. Lagosairó hereg leánya, a szépséges Mária szakit felsőbb társadalmi osztályának nagyképű elítélteivel a hazug, morális törvényeivel s az élet szavát követve, szeretője lesz Marió Stenó jeles színésznek. Később megbánja ezt a lépést, mert a színész elhagyja s nem elég ez a fájdalom; a balsors kétkézzel sujt le rá. Nővérét, Blankát kiutasítja férje, Lanzi báró, mert megtudja, hogy sógora, akit eddig nem ismert, bukott nő. Máriaiban felébredt a bosszúállás s kérelhetetlenül fizet vissza. Magába bolondítja a bárót, hogy annál biztosabb kézzel taszithassa az örvénybe. Carmi Volimaler, a világhírű művész játsza a főszerepet s ezzel a dráma olyan komoly művészi nivóra emelkedik, amilyen a nagy, kulturális eseményeknek a mellékvonala szokott lenni. Az Apolló, a mely óriási siker mellett mutatta be ma a drámát, még két napig tartja műsorán a művészi filmet. Itt említjük meg, hogy csütörtök délután mint szokásosan, gyermekelőadást tart az Apolló-színház. 3

* **Egy élet küzdelmei.** Az Uránia tegnapi bemutatója újra igazolta, hogy irodalmi értékű dolgoknak Aradon nagy közönsége van. Ohnet gyönyörű regénythémája a filmen is kifejezte azokat a gondolatokat, melyeket a mű az olvasóban ébreszt. A hozományvadász sok, aljas cselekedete és ravaszsága, a naiv leánylkek ábrándos hiszékenysége, mint éles ellentétek: izgatták a kedélyeket, megnyugvással látta mindenki, hogy a bűn megkapja a büntetését és hogy a pénzsóvár gavallér a családi nyugalom feladásáért, egy élettel fizet. A kép igen tetszett és a közönség mélyeséges részvétellel nézte a két leány bukását s felemelő lélekkel látta az anya jóleső bosszuját. — A műsoron még két eredeti drámai jelenet is szerepel, melyek mindegyike kiváló film. Végül pedig egy kedves vígjáték fejezi be a kitűnő műsort, mely ma megy utoljára. 5

Humora miatt

elitelt panaszos.

(Pofozkodó ügyvédek pöre.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, március 17.

A budapesti tőzsdebiróság előtt tavaly március havában egy nagyobb szabású pórt tárgyaltak, amelyen az egyik felet Bedő Mór dr. ügyvéd képviselte. A tárgyaláson, mint hallgató Kunitzer Károly dr. ügyvéd is jelen volt. Kunitzer dr., aki jogi szemináriumot tart Budapesten, arról nevezetes, hogy eljárógat a tárgyalásokra s hangos szóval kritizálja kollégái pörbeszédeit. Így tett a tőzsdebirósági tárgyaláson is, amelyen Bedő Mór drt egyik jelöltje helyettesítette.

A folytatólagos tárgyaláson megjelent maga Bedő Mór dr. is, s hallván a Kunitzer dr. ki-méletlen kritikáját a jogbarmok-ról, öklével egy fültővön ütötte a gáncsolót, hogy az majd hogy hanyatt nem szédült. Kunitzer testi sértésért panaszt tett Bedő Mór dr. ellen, akinek ügyét ma tárgyalta Tóth királyi járásbíró. A tárgyalás iránt akkora volt a jogászközönség érdeklődése, hogy a járásbíró vezetje külön termet bocsátott a tárgyalás rendelkezésére.

Kunitzer dr. a maga esetét egy illusztrált nyomon közreadta, s a tárgyalás megkezdése előtt a hallgatóság közt kiosztotta. A nyomtatványban, melynek

Rechts-Baldownek a címe,

a tőzsdebirósági balesetet így mondja el:

1913. március hónap 12. napján Szögöd Grossmied Benő előadásait hallgattam az egyetememen. Azután a börzebiróságnál lógtam be és ott birkóztam és tempóztam tovább a jogelemen-tu-

mokban, amidőn anélkül, hogy észrevettem volna, bedől hatalmas nobodyjával Brandspiegel Bedő Mór, a tagbaszakadt jogbizonytalanság. Mielőtt a testi épségem ellen irányuló szándékát a diligens pater familias gondosságával felismerhettem volna, kezeit ökölbe szorítva, hogy az ütés annál súlyosabb és intenzívebb legyen, jól célzott mozdulattal és kimért erővel egy fülbevágott a cirkuszt élvező pályatársai előtt, hogy csak a dobhártyám és füljárat labirintban levő testegyensúlyt fentartó szervem ellenálló képességének köszönhetem, hogy a börzeatléta és az ügyvédvizsgálódijbirkozó a jogbarmok, jogmarhák és jogállatok karával nem zenghettem el rólam, amit Dávid király a zsoltáros, a pogány istenekről: szemeik vannak, de nem látnak, füleik vannak, de nem hallanak.

Hogy a szubjektív elem főforog Bedő Mór cselekményében, a következőkkel bizonyítom:

A fülemre utazott, fület fülért kiáltással, mert az fájt neki, hogy mint ellenőrző szakértő a nyilvánosság képviselőjében lehetetlenítem és ne halljam a fórumokon és az ügyédi vizsgálatokon jogi műbottlásait és jogi kikszerit. Bedő Mór dr. az eset alkalmával minden bevezetés nélkül, a nélkül, hogy arra közvetlenül okot szolgáltatott volna, a következő szavakkal fordult felém: Maga még mindig nem fogja be a szutykos pofáját. Én önt bolondnak tartom, mások is annak tartják, ön azonban nem akarja magát kezelteni, hát majd kezelem én.

Majd az objektív elem főforgását bizonyítja Kunitzer dr. s ellenfele súlyos megbüntetését kéri.

A tárgyalás féltizenkettőkor kezdődött a vádlott kihallgatásával, a ki az inzultust beismerte.

Kunitzer mester élénk derűtség mellett

felköszöntötte az általa meghívott közönséget

és hozzáfogott panaszja előterjesztéséhez. Kedélyesen diskurált közben-közben, ha egy új ismerős jött, megkérdezte, hogy szolgál becses egészsége.

— Csak röviden! — szólt rá a bíró.

— Kérem, rövid leszek, mint a sir. Különbben is, máris befejeztem beszédemet. Jöjjenek a tanúk és jöjjen az ítélet.

Hajdu Viktor dr. épen a bíróságnál volt elfoglalva és tanuvallomásában előadta, miként fenytette meg Bedő a börzén Kunitzert. A pofon — mondta a tanu — egészen szabályos volt.

Bedő Mór dr. ezután hangsúlyozta, hogy Kunitzer viceit másképp, mint pofonnal megtorolni, nem lehetett.

— Kunitzer — folytatta Bedő dr. — idióta, beszámíthatatlan ember, kérem ezt javamra betudni. A bíróság két ízben is megbüntette már vicei miatt.

Végül Bedő Mór nem a szokásos védői befejezéssel élt, hogy fölmentést kér, hanem kijelentette, hogy nyugodtan és emelt fővel várja büntetését.

Kunitzer mester még egy utolsó fontos előterjesztést tett, mielőtt ítélethozatalra került volna a sor. Kérem annak bizonyítását, hogy

Bedő ökle a rendesnél nagyobb

és indítványozta, hogy igazolására hallgassanak ki két szakértőt, Czaját és Weisz Richárdot. A nagy hallgatóság hangos derűséggel honorálta az indítványt, a bíróság azonban ridegen elutasította. De Kunitzer nem lankadt.

— Akkor kérem a jelenlevő Polónyi Dezső kollégámnak, mint szakértőnek kihallgatását.

A bíróság megmaradt az elutasítás álláspontján és délután két órakor meghozta ítéletét. Bűnösnek mondta ki Bedő Mór könnyű testi sértés vétségében és elítélte negyven korona 15- és husz korona mellékbüntetésre, továbbá becsületsértésért husz koronára, az ítélet végrehajtását azonban a novella első paragrafusára alapján felfüggesztette.

A bíróság egyben Kunitzert háromszor száz korona, összesen háromszáz korona rendbírsággal sújtotta, mert humoros előterjesztéseivel állandóan sértette a bíróság tekintélyét. Ezt a rendbírságot nem lehet felfüggeszteni, sem elengedni. A furcsa pörben tehát mégis a panaszos az, aki ráfizet az afferra háromszáz koronákkal.

Babochay Zsigmond válópöre.

(Az elrejtett százasok.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest március 17.

Nyilvánvaló volt, hogy Babochay Zsigmond a halálos párbaj után el fog válni a feleségétől, áldozata testvérétől, aki alapján okozója is volt a tragédiának. A házasság azonban az eset után még öt napig együtt maradtak. A férj azután szállóba ment lakni, az asszony pedig szüleihez költözött. A válókeresetet azonban egyik sem adta be. Beck Oszkár dr. ügyvéd, aki Babochayné ügyeit képviseli, a következő nyilatkozatot tette:

— Ügyfelem férje ellen a válókeresetet nem adja be, mert nem lát elegendő okot a válasra. Jogilag az öt napi együttélés után nincs erre alap. A férj volt az aki a házi tüzelvényt elhagyta, kétségtelenül azzal a szándékkal, hogy oda többé vissza ne térjen. Ha a férj a válópört megindítja, ügyfelem nem fog különösebb akadályokat gördíteni annak gyors lefolyása elé. Mi türelmetlenkedés nélkül várjuk a férj lépéseit.

Babochayné tehát nem akar válni. Értesülésünk szerint Babochay eddig azért nem adta be a válókeresetet, mert azt remélte, hogy neje meg fogja előzni ebben. Ma azonban megindította a pórt.

Hogy a válasra mi szolgál voltaképpen okot, hogy mifelett zördült össze a férj és feleség, kevesen tudják. Az asszonynak a kalapja miatt történt az egész, — beszéltek szél-tében, hosszában, legendák támadtak a titokzatos kalap körül és a legkülönfélébb magyarázatokat fűzték hozzá, de az igazat senkise találta el. Az ominózus kalap története pedig ez:

Babochay Zsigmond, aki kárbecslő egy biztosító intézetnél, súlyos anyagi zavarokkal küzdött s egy napon végrehajtást is tűztek ki ellene. Babochay lótot futott, végre nagynehezen sikerült az utolsó órában elhalasztania a végrehajtást. Az ezt követő napon történt, hogy délben Babochayné fején egy új kalappal jött haza. Az anyagi gondoktól beteggé zaklatott férj meglepetve látta az ujdonságot. A kalap ugyanis nem egy nyomorgó kárbecslő feleségéhez illő egyszerű polgári jószág volt, hanem feltűnően szép és elegáns kalap. Néhány száz koronába kerülhetett. Babochay csodálkozva kérdezte:

— Honnan van ez a kalap?

— A megtakarított konyhapénzemből vettem, — felelte keresetlenül az asszony.

— Hogyan, tegnap majd kihúzták a fejünk alól az utolsó vánkost és te egy szóval sem emlited nekem, hogy százasokat gyűjtöttél össze egy kalapra. Ezt akard velem elhitetni?

A reggeltől estig robotoló férjet az asszony szavai kibozták a sodrából. Nem tudta indulatában türtöztetni magát s ekkor használta felesége családjáról azokat a kifejezéseket, amelyek miatt aztán Hajdu főhadnagynak meg kellett halnia.

József főherceg a siklón.

(A tulbuzgó jegyszédő.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, március 17.

József főherceg tudvalevőleg sűrűen vesz részt Budapest minden kulturális, művészi és tudományos eseményében. Gyakran látni kocsiját a pesti utcákon, de akárhányszor gyalogszerrel végzi el teendőit, mint akármelyik adófizető polgár. A Várban megszokott dolog, hogy a főherceg egyedül, minden kíséret nélkül indul neki utjának és egyenesen rossz néven veszi, ha utján a nagyközönséget meg nem illető előnyöket biztosítanak számára. Erre a fölfogására vall az alábbi eset is, amely az elmúlt héten történt meg a királyi herceggel:

Délfelé járt az idő és a sikló szakaszai lassan teltek meg utasokkal. Ilyenkor kevés embernek akad már dolga a Várban. De azért szállingóztak az utasok. Néhány katonatiszt ült be a legelső szakaszba, amely tudvalevően a előhányszók számára szolgál, a középső vaggont két hölgy és egy kis gyerek foglalta el és mivel a szabályszerű várakozási idő letelt és az öt percre beosztott óralapon az utolsó másodperceket jelezte a mutató, az öreg jegyvizsgáló, aki a Vár minden épkezláb lakóját ismeri, bekiabálta a hangtölcsérbe:

— Kész, mehet!

Becsukták az ajtókat és már épen meg akarták rántani az indulást jelző zsineget, amikor kétségbeesetten elkiáltja magát a kapunál álló, fiatalabb kalauz:

— Ne indítsanak!

Az utasok nem tudták, hogy mi történt, az öregebb egyenruhás ember is ijedten pillantott a kijáró felé, ahol ebben a pillanatban feltűnt egy középkorú, snejdig huszártiszt alakja. Most már tudta a jegyvizsgáló, hogy mit csináljon. Gyorsan visszarántotta a középső kocsi ajtaját és földig hajolva mondta:

— Parancsoljon, fenséges ur!

József királyi herceg, mert ő volt a későn érkezett utas, odasietett a kocsi ajtajához, de mielőtt belépett volna az ajtón, megkérdezte:

— Én miattam tartották vissza a kocsikat?

— Igenis parancsolatjára.

— Ezt elég rosszul tették — folytatta öfensége — miattam ne háborítsák a menetrendet. En várhattam volna.

Majd a hölgyekhez fordult, akiket érthető módon meglepett a fenséges vendég:

— Bocsanat hölgyeim, hogy önöket akaratomon kívül megvárakoztattam.

Az alatt a pár pillanat alatt, amíg a sikló fölért a Várba, a királyi herceg barátságosan megsimogatta a hölgyek társaságában lévő fiúcskának az arcát és a kis csöppség — egy magasrangú pénzügyminiszteri tisztviselő fiúcskája — csöpet sem bántortalanul fogdosta meg a főherceg bácsi diszes dolmányának csillogó aranygombjait.

A főherceg egyébként nem ritka vendége a siklónak, nagyon gyakran veszi igénybe és ifjabbik fia, aki a második kerületi reáliskolába jár és a többi tanulóval együtt hallgatja a tanárok előadását, szép időben akárhányszor küldi haza az intézet előtt várakozó udvari díszfogatot és nevelőjével gyalog, vagy a siklón megy haza a Várban lévő főhercegi kastélyba.

HIREK.

Szász Pál lemond a mandátumáról.

(Fogadás egy arany cigaretta tárcába.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, március 17.

A sok összeférhetlenségi ügy közül, amelyet legutóbb tárgyaltak, a legnagyobb feltűnést Szász Pál ügye keltette. A fiatal munkapárti képviselő tudvalevőleg egyik kortesének levelekben italmérési engedélyt ígért, ami kifejezetten beleütközik az összeférhetlenségi törvénybe. Szász Pál, hogy ígéréstének következményei elől meneküljön, az összeférhetlenségi bizottság előtt kijelentette, hogy levelében valótlanságot írt.

E kijelentésre az összeférhetlenségi bizottság az eljárást megszüntette, a munkapárt, élén Tisza István gróffal, azonban nem tekintette befejezettnek az ügyet és Szász Pál a munkapárt körében kapta meg azt a büntetést, amit az összeférhetlenségi bizottság előtt kivédett.

Mikor az emlékezetes bizottsági ülés után Szász a pártkörbe felment, Tisza igen hidegen fogadta s majdnem úgy bánt vele, mint annak idején Ertsey Péterrel. A munkapárt többi irányadó emberei is igen visszautasítólag fogadták Szász Pált, úgy, hogy kénytelen volt ezt a hidegséget észrevenni és kimaradni a pártkörből. A munkapárt körében teljes határozottsággal beszéltek, hogy Szász Pál épen a munkapárt hangulatára való tekintettel a legközelebb le fog mondani a mandátumáról.

Szász Pálnak ezt a szándékát oly komolyan mondják, hogy Farkas Pál orsz. képviselő egy arany cigarettatárcába fogadott egy másik ismert nevű munkapárti képviselővel, hogy Szász Pál egy hónap múlva már nem lesz tagja a magyar képviselőháznak.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Változékony, szeles és hűvös idő várható, sok helyütt csapadékkal. — Sürgönyprognózis: Változékony, szeles, hűvös, sok helyütt csapadék.

— A király Budapesten. Budapestről jelentik: Az udvarhoz közel álló körökben az a hír nyer megerősítést, hogy a király április második felében Budapestre érkezik. A király két hétig szándékozik Budapesten tartózkodni és ez idő alatt kihallgatások és udvari ebédek lesznek. A király minden valószínűség szerint Gödöllőn is tölt néhány napot.

— Politikai vacsora. Budapestről jelentik: Dániel Ernő báró valóságos belső titkos tanácsos és neje ma este Múzeum-köruti palotájában fényes politikai vacsorát rendezett, amelyen a háznépén kívül Tisza István gróf miniszterelnök, Weinckheim Dénes gróf főrendiházi tag, Beöthy László valóságos belső titkos tanácsos, Hajós József császári és királyi kamarás, Kazy József báró államtitkár, Lázár István gróf képviselőházi alelnök, Herczeg Ferenc, Hegedüs Loránt, Szinyei-Merse Félix országgyűlési képviselők, Jónás Odön és Dániel Tibor báró Versec és Pancsova városok főispánja vettek részt.

— Orosz tiszték a háborúért. Pétervárról jelentik: A Russie Orsír című katonai lap, az orosz tiszték hivatalos közlönye, ma élehangú cikket közöl, mely szerint az orosz tiszteket és az orosz hadsereg minden tagját mindennap kell figyelmeztetni, hogy készüljenek a háborúra, mert közel áll az idő, hogy az orosz hadseregnek a németekkel meg kell ütköznie.

— Inzultált képviselőházi alelnök. Parisból jelentik: Augaunouer kamarai alelnök ellen ma délután négy órakor Henry Palloni énekesnő merényletet követett el. Az énekesnő nemrégiben jött fel Lyonból és a kamara alelnökéhez barátság fűzte. Ma délután megvárta az utcán és a nagy közönség szemeláttára inzultálta az alelnököt. Rögtön letartóztatták és vallomásában kijelentette, hogy támadása minden politikai jellegtől távol áll és az részéről magánbosszu volt.

— Vera grófnő naplója. Bécsből jelentik: Eszterházy Vera grófnő naplója még mindig nem került napvilágra. Ma újra házkutatást tartottak Meissl és Schaden szálloda ama lakosztályában, hol Strahlendorf báró lakott, de ez a nyomozás sem vezetett eredményre. Az Extrablatt közli, hogy az a hölgy, ki Strahlendorf báró szabadlábra helyezéseért kauciót akart letenni, Dessewffy grófnő volt. Ő volt, amint ismeretes az, ki annak idején Eszterházy Vera grófnőnek bemutatta Strahlendorf bárót.

— A titokzatos hajóskapitányné. Az Aradi Közlöny mai számában megírta, hogy a rendőrség letartóztatott tegnap egy asszonyt, aki németországi hajóskapitány feleségének mondotta magát, s előbb három ezer márká ellopásáért tett feljelentést, később pedig bevallotta, hogy a feljelentés alaptalan. A szélhámos nő személyazonosságát nem sikerült megállapítani, a temesvári rendőrség sem tudott felvilágosítással szolgálni az aradi rendőrség megkeresésére. Kiderült különben, hogy az asszonyt már tavaly előállították az aradi rendőrségre csavargás miatt, de akkor a rendőrbíróság felmentette, anélkül, hogy pontosan megállapította volna személyazonosságát. Az asszonyt ideiglenesen a kórházban helyezték el, s mikor betegségéből kigyógyul, eltoloncolják Aradról.

— Halálozás. Ma reggel hirtelen elhunyt kaszapéri lakásán Babó Zoltán 52 éves földbirtokos, Csanádmegye közeletének ismert és népszerű szereplője. Az elhunyt halála rokonait és ismerőseit váratlanul érte. Tegnap estét még a legjobb hangulatban töltötte Babó Zoltán. vendégével és régi barátjával Csikós dr. ügyvédnek társaságában. Reggel derékfájásról szédüléséről panaszkodott és rövid küzdelem után — nyilván szívszélhűdésben elhunyt. Feleségén kívül nagy családja és rokonsága gyászolja, köztük Babó Iván nyugalmazott aradi táblabíró.

— Csödből vásárolt áruk hirdetése — kihágás. Az elmúlt év ősze óta Korányi Jenőné aradi divatkereskedő állandóan olyan hirdetéseket tett közé a lapokban, amelyek szerint csödtömegekből vásárolt árukat féláron árúsit és egyéb alkalmi vételeket hirdetett a vásárlóközönségnek. Moskovitz Zs. ruhakereskedő panaszt emelt emiatt a rendőrségen, amely kötelességszerűleg megindította az eljárást Korányi Jenőné ellen, miután az ilyen hirdetéseket közzététele kihágás. Az aradi kereskedelmi és iparkamara is foglalkozott az ügygyel és minthogy a hirdetéseket tényleg gyors és tömeges vásárlásra ingerlőknek találta, Grumáz László dr. rendőrbíró a mai tárgyaláson háromszáz korona pénzbüntetésre, a vároznak fizetendő száz korona engedély díj lefizetésére, azonkívül a hirdetéseket következtében származó üzleti bevétel tíz százalékának lefizetésére ítélte Korányi Jenőné, aki az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

— Meghalt a reichstadti herceg játszótársa. Londonból jelentik: Brathford William tábornok az angol tisztikar legöregebb tagja ma meghalt. Brathford február hatodikán töltötte be kilenevenkilencedik évét. Játsszótársa volt Napoleon fiának, Ferenc reichstadti hercegnek.

— **Hamisított receptek.** A napokban megjelent Bloch H. papirkereskedő üzletében egy fiatalember és Auszterweil László dr. törvényszéki orvos nevére kiállított recept cédulákat rendelt. A fiatalember távozása után a kereskedő megkérdezte Auszterweil drt, tényleg az ő megbízása alapján történt-e a rendelés. Az orvos azt válaszolta, hogy ő senkit sem bízott meg a receptcédulák megrendelésével, s mint-hogy valószínűnek látszott, hogy valaki csalást akar elkövetni az ő nevével, jelentést tett az esetről a rendőrségnek. Mikor a fiatalember megint megjelent az üzletben a nyomtatványok átvételére, már várta egy detektív, aki azután előállította a rendőrségre. A fiatalember itt azt vallotta, hogy puszta szenttamási szülők gyermeke, s a receptekre azért volt szüksége, mert az apja csak úgy akarta kifizetni gyógykezelésének költségeit, ha orvosi receptekkel tudja igazolni, mennyit fizetett. A fiatalembert a rendőrség szabadon bocsátotta, de megindította a nyomozást annak megállapítására, megfelelő előadása a valóságnak s nem-e akart csaláskat elkövetni az orvos nevével.

— **Aradi bakkancszállítás.** A közös hadügyi kormány most döntött a közös hadsereg számára szállítandó lábbeliek megrendeléséről. A magyar kisipar számára a lábbeliekből *harminchéromezer darabot* juttatnak, körülbelül fél millió korona értékben. A bakkancs átlagos egység ára 14 korona 66 fillér, a könnyű cipő 12 korona, a eszímáé 24 korona, a hegyi bakkancs 23 korona 31 fillér. A megrendelést a magyar kereskedelmi és iparkamarák szerint osztják föl. Jellemző az aradi kamara nagy agilitására, hogy a megrendelt mennyiség tekintetében az aradi Kamara második helyen van, holott területének nagysága talán a nyolcadik helyen áll. Az aradi Kamara területén működő iparosok ugyanis 4654 pár lábbelit kapnak. Ennél több, (5300 pár) csak a nagy területű Marosvásárhelyi Kamarának jutott.

— **Tavaszi újdonságok,** elegáns kalapok, nyakkendők, harisnyák, uri fehérneműek, zseb-kendők, gummikabátok, utazósapkák, az összes uri divatickek nagy választékban és legolesőbban „Chic” uri divatüzletben Arad, Andrásy-tér 15. 1921

— **Ha rosszul érzi magát,** igyék egy üveg eredeti Kárpáti-féle epehajtót, mely a legkiválóbb fájdalomnélküli gyomortisztító hátszer. Ize édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utastással 40 fillér. 12 üveg franco K. 480. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárban Arad, Boros Bent-tér. 14

— **Gyermekkocsi gyári raktár Fischer-féle** Nagyáruházban Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt. Fischernél legfinomabb, legmodernebb és legelegánsabb gyermekkoscsik 20%-al olcsóbbak lettek.

— **Ügyvédi irodák b. figyelmébe.** A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900-1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

— **Elegáns női selyem és bőrtáskák,** utazó készletek, bőrdöngők és más bőrárúk, pipere és illatszerek, játékszerek legnagyobb választékban és legolesőbban Hegedüs-cégnél. 1921

— **Tavaszi divatlapok Kerpelnél.**

— **Postacsomag,** ajánlottlevél és utalvány feladási könyvek egész vászonkötésben, arany címnyomással kaphatók 1 korona 50 fillérért az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában József főherceg-ut 22. sz., a Kossuth-szoborral szemben.

TARKASÁGOK.

(Ok a házasságra.) Egyik aradmegyei nagyközség jegyzőjéhez, aki egyuttal anyakönyvvezető is, bekopogtatott nemrég a falu megcsontosodott agglagényre, egy már nem egészen fiatal gazda és elmondta, hogy házasodni akar: feleségül veszi gazdasszonyát, Flóra nénit, aki már akkor is öreg asszony volt, mikor a boldog vőlegényt még pályában ringatták.

— **Hallo!** — szölt a jegyző a férj-jelölt-höz — okosabban is választhatnál volna! Vagy most szerettél csak bele a vén sárkányba.

— **No szerelmes igazán nem vagyok** — dörmögött a gazda — hanem az öreg áspiskigyó tiz év alatt annyit összelopott nálam, hogy ezért a hozományért érdemes elvenni!

(Tréfa Perczel Sári körül.) Az aradi színház kulisszái mögött kacagva beszélnek a következő történetet: Szendrey Mihály minden nap eljár a Simay-féle gőzfürdőbe, ahol kitünő partnere neki az az ismert aradi kereskedő, aki különböző ürügyek alatt szokott hazulról kimaradási engedélyt kieszközölni. Pénteken is azt mondta a feleségének, hogy fontos üzleti ügyben Temesvárra kell utaznia. Pedig dehogyan utazott el. Este barátai körében mulatozott és dicsekedve ujságot, hogyan eszközölte ki a szabadságot. Meghallotta ezt Szendrey Mihály színigazgató, aki jó viszonyban van a bohém kereskedővel. Meghallani és ravasz tréfát kieszelni, egy pillanat műve volt.

Másnap reggel lumpolás után a vidám kereskedő befeküdt a Simay-gőzfürdőbe és várta a temesvári vonatot, amelyen neki meg kellene érkeznie. Szendrey korán reggel elment a fürdőbe. Az előcsarnokból beküldötte az egyik szolgát ezzel az üzenettel:

— Mondja meg X. kereskedő urnak, hogy az üzletvezetője van itt. Gyorsan jöjjön ki, mert a felesége mindent megtudott.

A fürdőszolga bement és egy pillanat múlva ijedt arccal, sápadtan, Ádám kosztümben rohant ki a fiatal kereskedő.

— Hol van az üzletvezetőm?

— Itt van ni, — mondta a színigazgató ravasz vigyorgással és önmagára mutatott.

Azután hahotázva ment be a megtréfált barátával, aki már csak rövid ideig maradt a fürdőben.

Egy óra múlva a távirathordó zavarta föl Szendreyt fürdőbéli szundikálásából. A távirat így hangzott:

Közbejött akadályok miatt föllépéseim elmaradnak — Perczel Sári.

Szendrey izgatottan öltözködött föl és rohant kifelé. Dühében egészen elfeledte megnézni a sürgöny dátumát. A fürdő előcsarnokában nevetve fogadta a fiatal kereskedő:

— Én vagyok az a Perczel Sári.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A lenyalt bélyegek.** A világsi járásbíróság egyik jegyzői irodájának volt a vezetője 1909. július 14-től, 1909. december 31-ig Flósz Lajos kir. járásbíróági kezelő. A szokásos évnegyedi felülvizsgálat alkalmával felettesei konstatálták, hogy Flósz szabálytalanságokat követett el: a felektől a beadványok felbélyegzésére pénzt fogadott el s a beadványokra régi, „lenyalt” bélyegeket ragasztott. Flósz tagadta bűnét s csak annyit ismert be, hogy a feleknek tényleg eladott bélyegeket, de azok új, jó bélyegek voltak. Sikkasztás és okirathamisítás büntetvével vádolva állott Flósz ma az aradi kir. törvényszék előtt. Vallomásaiban újból ismételtette, hogy nem ő nyalta le a bélyegeket,

illetőleg nem ő ragasztotta a beadványokra az elhasznált bélyegeket. Hogy ki követte el a dolgot, azt nem tudja, de a járásbírósnál sok ellensége volt s azt gyanítja, hogy azok valamelyike követte el a bűnt, hogy neki kellemetlenséget szerezzen. A kihallgatott tanúk, Montia Emil dr., Suciú János dr., Vajda Jakab dr., Zoltán Emil dr. s néhány világsi román földművelő semmi terhelő adatot nem tudnak, mert nem emlékeznek már a négy év előtt történetekre. A főtárgyalás elnöke, Bittó József kir. ítélőtáblai bíró elrendelte, hogy holnap reggelre táviratilag beidézzék szakértőnek **Denászi Gyulát**, az államnyomda osztályvezetőjét. A tárgyalást holnap reggel folytatják. Flósz védelmét **Kell József dr.** látta el, a közzédat **Eckensberger Károly dr.** királyi ügyész képviseli.

§ **Az ágyai gyilkosok.** Megirtuk, hogy az ágyai bérnyilkosság tetteit a csendőrség az aradi ügyészség fogházába kísérte s **Domokos László** központi vizsgálóbíró kihirdette előttük a vizsgálati fogságot elrendelő végzést. A végzés ellen ma **Kiss A. Sándor** védője, **Nagy Sándor dr.** felfolyamodást jelentett be.

VIDÉK.

Március tizenötödike Aradmegyében. Aradmegye nagyobb községeiben megtartották mindennél március idusát. A sikerült ünnepekről ma még a következő híradásokat kaptuk:

Elek község hazafias közönsége nagy ünnepség keretében ülte meg március 15-ikét. A közönségi nagyszállóban 150 terítéki vacsora volt, melyen résztvettek: **Csepregi Imre** főesperes, **Mladin Miklós** főszolgabíró, **Mahler György** volt országgyűlési képviselő, **Braun Ferenc**, **Szathmáry** községi jegyző és még sokan. Az ünnepi beszédet Csepregi főesperes tartotta nagy hatással. **Braun Ferenc** németül beszélt igen szépen, majd még **Mahler György** és **Szathmáry** községi jegyző szövegezték föl.

Magyarpécskán március 14-én volt a hazafias egyesület márciusi ünnepe, melyen a helybeli intelligencia teljes számban jelen volt és nagy lelkesedéssel hallgatta meg az ünnepi beszédet, melyet **Németh Dezső** kir. telekkönyvvezető gyönyörűen s nagy hatással tartott. Vasárnap a pécskai ipartestület helyiségében ünnepelték meg március idusát. Itt **Olasz Péter dr.** ügyvéd beszélt. Ünnepeket tartott a pécskai függetlenségi kör is.

Boroshegy község közönsége szép ünnepélyt rendezett március 15-én. Reggel 10 órakor a református templomban istentisztelet volt, amelyen **Szabó József** lelkes tartott beszédet a szabadságünnepről. A templomból a közönség a millenniumi szobor elé vonult, ahol alkalmi szavak hangzottak el. Este a polgári kör helyiségében folytatódott az ünnepély, műkedvelő előadással.

A **máriaradnai** magyar dalregyesület és polgári olvasóköri kezdeményezésére **Máriaradna** hazafias közönsége is szép ünnepély keretében ülte meg a szabadság napját a Bálizs vendéglő nagytermében 15-én este 8 órakor. **Mártonffy Márton** a dalregyesület elnöke lelkes szavakkal nyitotta meg az ünnepélyt, majd **Buja Sándor** hazafias érzés melegétől áthatott beszédében méltatta a nap jelentőségét. A dalárda éneke után társasvacsonyi következett.

A **vércsorogi** m. kir. állami elemi népiskola tantestülete **Tonca Sebestyén** igazgató-tanító vezetésével szépen megünnepelte március 15-ét. A község magyar intelligenciája és románajku közönség is igen nagy számban részt vett az ünnepélyen. A hosszú műsorban több románajku művendék szerepeltek, akik értelmesen és báterességgel szavalták a hazafias verseket.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	—	358
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	—	359
Nyomda	—	360

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Ujarad, március 17.

A földmivélésügyi miniszter jelentése a mezőgazdasági állapotról általában kedvező volt. Ennek hatása alatt a gabonaüzlet irányzata el-lanyhult.

Elkelt a mai piacon:

Buza	24
Tengeri	12.60
Rozs	16
Árpa	14
Zab	14

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Március 17.

Budapest, március 17.

Készárú.

Amerika egy féllel magasabb. Kínálat, vétel: edv mérsékelt. 10 ezer mm 5 fillérrel olcsóbb.

Határidő.

	Déli sárkát	3 órai sárkát
Buza 1914. áprilisra	12.34 - 12.35	12.38 - 12.39
Buza 1914. májusra	12.22 - 12.23	12.29 - 12.30
Buza 1914. októberre	11.14 - 11.15	11.19 - 11.20
Rozs 1914. áprilisra	9.44 - 9.45	9.48 - 9.49
Rozs 1914. októberre	8.51 - 8.52	8.56 - 8.57
Tengeri 1914. májusra	6.67 - 6.68	6.68 - 6.69
Zab 1914. áprilisra	7.58 - 7.59	7.57 - 7.58
Zab 1914. októberre	7.66 - 7.67	7.68 - 7.69

Budapesti értéktőzsde (március 17.)

Osztrák hitel	637.25
Magyar hitel	845.50
4% koronajáradék	82.85
Osztrák-magyar államvasuti	725.—
Jelzálogbank	444.75
Lezámitolóbank	519.50
Hasi Bank	283.—
Magyar Bank	534.25
Kereskedelmi Bank	8884.—
Rimamurányi	668.—
Balgótarjáni	726.—
Közveti Vasút	629.75
Városi Villamos	882.50

Bécsi értéktőzsde (március 17.)

Osztrák hitel	637.75
Magyar hitel	845.—
Osztrák-magyar államv.	718.—
Déli vasút	104.—

A Temesvári Lloydársulat terménycarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 1914. márc. 17. Buza 75 kilogrammos 24.10—24.20, 76 kilogrammos 24.30—24.40, 77 kilogrammos 24.50—24.60, 78 kilogrammos 24.70—24.80. Rozs (prima) 16.70—16.90, (közép) 16.30—16.40, Árpa (serfőző) —, (takarmány) 13.20—13.40, Zab (prima) 13.90—14.00, (közép) 11.90—12.00, Tengeri régi (magyar) —, új 12.30—12.30, (román) régi 13.20—13.30, új 10.30—10.50, Burgonya 100 kgr. (fehér) 4.60—4.80, (rózsa) 7.00—7.50.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1914. évi március 18-án:

C) Bérlet

C) Bérlet.

Perczel Sári felléptével:

A cigányprimás.

Operetta 3 felvonásban. Írták: Grünbaum és Wilhelm. Fordította: Harsányi Zsolt. Zenéjét szerzette: Kálmán Imre. Karnagy: Tilger Á. Rendező: Polgár Sándor.

SZRMELEK:

Rácz Pall	Polgár S.	Gaston	Gyöző A.
Laci	Ocskay M.	Cadeau	Várnai Jenő
Sári	Dlőssy Nusi.	Yelva	Lenkeyné
Juliska	Perczel Sári.	Fekete	Herold Ede
Vil. Heribert	Barics Gy.	Phőkölly	László Etel
Irtiny	Benkőné	Kenderes	Pataki Ilona.

Kezdete este 7/8 órákor.

Aspirin.

tabletták

: fej és fogfájásnál, rheumánál, influenzánál stb. elismert fájdalomcsillapítószer: sokszor kisebb értékű készítményekkel utánozzák, hogy biztosan valódi Aspirint kapjunk, vegyük a „Bayer” féle Aspirin tablettákat. Egy cső 20 á 0,5 gros tablettát tartalmaz ára 1 kor. 20 fill.

Utánzatokat utasítsunk vissza.

3958

Új könyvek.

* Ariosto Örjngő Lorántja. A magyar Orlando Furioso-nak legalább egy része megközelíthetővé válik az olvasók legszélesebb rétegei számára is. Az Olimpia története megjelent a Magyar Könyvtárban, s Ariosto költészetét a középiskolák bizonyosan örömmel fogják beiktatni a házi olvasmányok sorozatába. A szép füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fia) cég adta ki: ára 30 fillér.

* Haladás és szegénység. Henry George óriási műve a „Haladás és szegénység” a világ dolgozó embereinek igazi bibliája. Henry George könyvének a magyar kiadása most jelent meg. Az Athenaeum Braun Róbert kitűnő fordításában páratlanul szépen és olcsón hozta ki a nagy művet. Kb. 600 oldalt ad pompás vázsonkötésben összesen csak két koronáért.

* Diszítő Művészet. március 3-ik számban közel 100 színpompás, 14 színes műmellékletet és számos melegvasalással közvetlenül lemásolható részletrajtot nyújt a Jap közönségének. Iparművészettel foglalkozóknak melegen ajánljuk figyelmébe ezeket a tartalmas füzeteket. Előfizetési ára évenként (10 füzet) 15 korona. Kiadó hivatal Budapest. V. Rudolf-tér 6. Mutatvány-számot szívesen küld a kiadóhivatal.

NYILTÉR.

Menyházafürdő

fürdővállalata és vendéglője együtt, esetleg külön-külön

bérbeadó.

Csak kaucióképes egyének reflektálhatnak. Ajánlatok:

HERBSZT JENŐ

uradalmi számtartóhoz Borossebes intézendők. 1819

Tavaszi buza

vetési célokra

1840

Nemess Gézánál

Aradon kapható.

APOLLO

SZÍNHÁZ.

Szerdán és csütörtökön

Ha asszonyok gyűlölnek

egy grótnő regénye 6 felvonásban Főszerepet Ca mi Mária Vollmoellerné

Péntek, szombat és vasárnap

A Nordisk Film C legújabb szenzációja. Főszerben

Waldemar Psylander

Az

ördög cimborája

dráma 4 felvonásban

Csütörtökön d. u. 3 órákor

Gyermekek előadás

152—1914 g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a külhatárban létesített körzeti telepen szükséges két kut készítése iránt folyó évi március hó 30-án d. e. 1/2 11 órakor árlejtést tart

Kikiáltási-ár: 1260 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban, a városi pénztárban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan, nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz bánompénz mellékelve van, ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnái az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1914 évi március hó 9 en tartott üléséből.

A gazdasági széke.

Forray-utca 4. sz.

emeletes bérház

jutányos áron

eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál

1933

**Merkler Gyula,
Zsombolyán.**

„PENSIO EXQUISITE“
VILLA IRENEA
VOLOSKA—ABBZIA

Előkelő ház, a festői északi strandon, közvetlen a tenger partján, csodaszép parkban, 21 elegáns berendezett szobával, erkélyekkel, saját tengeri fürdővel és kikötővel. Elsőrangú konyha.

Meghívó

az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaság

1914. évi március hó 29-én d. e. 10 órakor Aradon, saját helyiségében, Salacz-utca 6. sz. tartandó

évi VII. rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság jelentése, az 1913. évi zárszámadások, mérleg előterjesztése, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Esetleges indítványok.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtának, kötelesek részvényeiket a közgyűlés előtt 24 órával az intézet pénztáránál letétbe helyezni.

1881

Kelt Arad, 1914. március hó 13 án.

Az igazgatóság.

Pénzt takarít meg!

Ha szükségletét,

Forray-utca 2. szám alatti áruházamban,

melynek vezetését, távollétemben **Baumann János** ur látja el, — szerzi be:

Nőruha szövetek, vászon, chiffon asztalneműek, kész férfi és női fehéreneműek, rövidárúk, osipke, szalag, ruhadíszek, férfikalapok, cipők, harisnyák és női confectio

**Mindig újabb és újabb áruk!
Versenyen kívül jutányos árak!
Pontos kiszolgálás!**

Szives támogatást kér:

1629

Singer Sándor.

KNAPP SÁNDOR

kelmefestő, vegytisztító és fehérenemű gőzmosó intézete, ARAD. Intézet: MAGYAR-UTCA 26. szám alatt. Felvételi üzlet: WEITZER- és KAZINCZY-UTCA sarkán. (A főpostával szemben.) Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Valódi brünni szövetek

az 1914. évi tavaszi és nyári időnyre

Egy szelvény 3. 10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág, és mellény) elegendő, csak

Egy szelvényt lehet szalonruhához 20.— K-ert, színtingy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkarni, női kosztüm szöveteket stb. gyári áron káld, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert pestőgyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök a melyeket a megvásároló úrnak, ha szövetvásárlásait közvetlen Siegel-Imhof üzletnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentősek. Szabott, legolcsóbb árak. Örömei vásárlás. Mintákat, figyelmes kiválasztás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen kicserélhetők.

4619

1914. V. 296/1. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíró-ság a fenti számú végzése által Domány József végrehajtató javára 23 kor. 92 fillér hitráléko-tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmazva bíróilag k foglalt és 2100 koronára becsült butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak

Mely árverésnek a helyszínén vagyis Aradon Andrassy-tér 24/25. számú palotában leendő eszközlésére 1914. évi március hó 20. napjának délután 5 órája határidővel kitűzetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg; hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1914. március hó 5. napján.

Najmányi Béla
bir. végrehajtó.

Alágyujtásra való papir

kb. 50 kilós bálakban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Modern ruhafestés legújabb divatszínekre, minta után. — Ruhatisztítás ve gyileg, száraz uton. — Továbbá csipke és szövet-függöny, szörme, szőnyeg, butor-szövet, kézimunkák, keztük stb. tisztítása és festése. — Több évi külföldi gyakorlat.

6541

Uj női ruha divatterem. női ruha divattermet

Értesitem a hölgyközönséget, hogy
ARAD, Weitzer János-utca 17. alatt
 egy modernül berendezett

nyitottam.

Elvállalok legújabb divat szerint leg-
 izlésebb kivitelben alkalmi, utcai ruhákat
 és kosztümöket is legszolidabb árakban.

Szives pártfogást kérek:

Kiváló tisztelettel:

Fried Emanuelné,
 női ruha divatterem. 1830

Uj villanyvilágítási vállalat.

A n. é. közönséget értesitem, hogy kerékpár és mechanikai üzletemet **villanyvilágítási vállalattal** bővíttem ki. — Elvállalok mindenemű villanyvilágítási berendezéseket legjutányosabb árakban egy új épületeknél, mint magánlakásokon.

GARTNER SAMU
 villanyvilágítási vállalkozó és műszerész 8778

Arad, Weitzer János-u. 2. Telefon 751.
 Legnagyobb kerékpáraktár.

Férfi és női

fehérneműeket és ajour
 himzéseket, ugyszintén

egész kelengyét a leg-
 izlésebb kivitelben

leggyorsabb szállítással el-
 vállal legjutányosabb árban

Bedő Lászlóné

fehérnemű varrodája Arad,
 Orczy utca 11. Telefon 767.

1728—1914. ahsz.

Hirdetmény

a gazdasági munkás- és cseléd-
 segély pénztár járulékaikról
 szerkesztett 1914. évi kivétési lajst-
 rom azzal tétetik f. é. március 18-án
 kezdődő 8 napi közzemlére, hogy
 azt az érdekelt munkaadók megte-
 kinthetik és a sérems kivetés ellen
 írásbeli kifogásaikat a közzemlére
 tétel letevéől számított 15 nap alatt
 a városi adóhivatalnál beadhatják.

Felhívjuk továbbá az illetőket,
 hogy az összeírás befejezte után
 szolgálatba fogadott új cseléd-
 ket a szolgálatba lépés napjától 15 nap
 alatt a cselédkönyv bemutatása mel-
 lett a városi adóhivatalnál annál in-
 kább bejelentsék, mert baleset esetén
 csak oly cseléd után tartanak igényt
 a munkaadó a 8. § ban biztosított
 segélyre, a kiket szabályszerűen be-
 jelentvén a vonatkozó lajstromban
 előfordulnak.

Miről az érdekelt munkaadókat
 azzal értesítjük, hogy minden egyes
 gazdasági cseléd után évenként elő-
 re fizetendő 120 filléres bózzájáru-
 lási díját a városi pénztárnál ha-
 lá-

déktalanul lefizésék, mert a segély-
 pénztár csak akkor köteles a mun-
 kaadónak a címen felszámítható
 költségeket megtéríteni, ha aza cse-
 léd, kit baleset ért az összeírási
 lajstromban felvételét és utána a
 díj esedékességekor, vagy a bal-
 eset előtt legalább 30 nappal tény-
 leg bejelente lett.

Arad, 1914. március hó 14.

A városi adóhivatal.

Kalmár József

villany- és gáz-
 szerelő
 Arad, Satacz-utca 2. sz.
 Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:
 villanyos világítási berendezéseket,
 villanyos csengő- és telefon be-
 rendeséseket s minden e szak-
 mába vágó munkát pontos és
 gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villanyos csillárok, villanyos fő-
 csatlakozásokat, villanyos vasalókat,
 villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram
 lámpákat és mindenemű villa-
 nyos cikkekkel. 481

Kösz

Köszén

Fa aprítva

Fa alágyujtó

legjutányosabban kapható
 házhoz szállítva 1336

Weisz Dávid
 cégnél

Arad, Kossuth utca 62. sz.

TELEFON szám 86.

5—1914. alapít. b. sz.

Pályázati hirdetmény.

A néhai Weitzer János arad-
 városi jótékony és közéleti alapít-
 ványról alkotott és a nagyméltó-
 sága m. kir. Belügyminister ur
 által 36388—1912. szám alatt jó-
 váhagyot a apító levél 8. §. A).
 csoport 3-ik pontja alatt megjelölt
 2400 (kettőezer-négy-száz) koronás
 segélyösszegeből létesített:

a) Két egyenként 600 (Hatszáz)
 koronás tanulmányi utazásra és
 b) Három egyenként 400 (Négy-
 száz) koronás ipariskola, vagy
 technikai szakintézet látogatására
 szolgáló segélyösszeg elnyerése
 iránt nyilvános pályázatot irunk ki.
 Ezen segélyek elnyeréséért
 pályázhatnak oly vagyontalan aradi

polgárok fia gyermekei, kik egy-
 részt ipariskolát, vagy technikai
 szakintézetet szándékoznak látogat-
 ni más részt akik ipari és technikai
 képzettségük töbetesítése érde-
 kében tanulmányi utazásokat szan-
 dékoznak tenni.

A pályázati kérvények folyó
 évi április hó 15- (tizenöt)-ig vá-
 rosunk polgármesteréhez, mint a
 Weitzer János jótékony alapítványi
 bizottság elnökehez adandó be.

Kérvényezők tartoznak igazolni:
 a) hogy aradi lakos szülőktől
 származnak, nem tevéen külömb-
 séget, hogy a szülők élnek-e, vagy
 elhaltak.

b) hogy úgy megu, mint
 szülei amennyiben élnek vagyont-
 talanok,

c) hogy kedvező ipari üzők, vagy
 kedvező ipari munkások.

d) kötelesek kérvényükben meg-
 jelölni, hogy mely iskolában, gyár-
 ban, vagy műhelyben óhajtják kép-
 zetszolgálat tökéletesbbiteni s ig-
 zolni, hogy felvételük a megjelölt
 helyen biztosítva van.

e) kötelesek az előképzettségi-
 ket igazoló bizonyítványt, továbbá
 f) születési; g) erkölcsi bizo-
 nyítványt bemutatni.

h) kötelesek kérvényükben ki-
 jelenteni hogy tanulmányaik be-
 fejezése után ipari tevékenységük-
 ket Magyarorszáig területén fog-
 ják folytatni.

A fenti segélyek elnyerése után
 a segélyezett kötelesek iskolai,
 vagy munkaadói bizonyítvánnyal
 igazolni, hogy a tanulmányaikat
 tényleg megkezdték, folytatják és
 kötelesek tanulmányaikról s tapaszt-
 adataikról a Weitzer János ala-
 pítványi bizottságnak időnként
 jelentést tenni.

A 1909—462—1912. kgy.
 számu határozattal megalakított
 Weitzer János jótékony és közéleti
 alapítványi bizottságnak 1914. évi
 február hó 17-én tartott üléséből.

Dr. Angel

alapítványi bizottsági
 jegyző

Villany- és gáz-

berendezéseket olcsón elvállalok.
 Nagy raktár modern csillárok-
 ban, asztali lámpákban, vil-
 lany, gázizzólámpák és izzó-
 testek, tüvegek, prizmak, roj-
 tok és minden e szakmába
 vágó cikkekben mérsékelt árak-
 kal. Költségvetések díjmentesen.

Városi és megyei telefon 627.

Kiváló tisztelettel

Návrády Ede

villany- és gáz-szerelő
 Arad, Boros Beni-tér 9. szám.

Kb. 20 waggon

használt 5.5 kg-os sin,
 kisebb részletekben is Ma-
 rosborsa állomáson waggon-
 ba rakva, azonnali szállításra

eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

KOHN A. M. cég
 Budapest, VI, Váci-ut 39-41.

3—1914. m. g. b.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a lovak
 és szarvashák tulajdonosa folyó évi
 május 1-ig kötelesek bejelenteni,
 hogy hány darab jószágot akarnak
 folyó évben a legelőkre kibocsájtani.

A kik a Belvárosban, Sarkad és
 Ujte open, Erzsébetvárosban, Sága
 és Polturaban laknak: a kamarási
 hivatalban, a kik Gájban és a tanyá-
 kon laknak: agájai alkaptányi hiva-
 talban kell a bejelentést eszközöl-
 niök.

A legeltetési díjak a bejelentés
 alkalmával előre befizetendők.

Arad, 1914. március 2.

A mezőgazdasági bizottság.

Legszebb élővirágok

nagy választékban, leg-
 jutányosabban szerez-
 hetők be

özv. Ungerman Józsefné

élővirág csarnokában
 Weitzer J.-u. 19. alatt

ahol alkalmi osokrok
 és koszorúk is legiz-
 lésebben készülnek.

Szives pártfogást kérek kitűnő
 tisztelettel 1567

özv. Ungerman Józsefné.

Uj cukrász üzlet.

Értesitem a n. é. közönséget,
 hogy Arad, Lázár Vilmos-utca
 Földes palotában egy

cukrászda üzletet

nyitottam, ahol állandóan nagy
 választékban tartok mindenkor friss
 és legizlésebb süteményféléket.
 Minden időben habtejszín és kug-
 lóf kapható legjutányosabb árban.
 Megrendeléseket leggyorsabban
 szállítok Előzőekny kiszolgálás.

Szives pártfogást kérek:

Virág Andor,
 cukrász. 1263

Pénzt takarít meg,

ha ruhaszükségletét

GIANOTTI NÁNDOR

uri szabó üzletében, Deák Ferenc utca 8

rendeli meg, ahol a legdivatosabb angol és belföldi szövelujdonságok szép választékban találhatóak. — Üzletelvem: izléses kiállítás. — Jutányos árak. 1632

ALAPITTATOTT 1889-BEN

Várhol László

uri és női cipész Arad, Weitzer János-utca 2. szám. (Minorita-palota.)

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy a tavaszi idényre már megérkeztek a bőrkülönlegességek. Elvállalok a legújabb divat szerint férfi-, női- és gyermekcipők készítését, valamint Orthopéd-cipőket fájós lábakra. — Megrendelések 48 óra alatt essz közöltetnek. Visszamaradt cipők jutányos áron kaphatók. Becses pártfogást kér a legmélyebb tisztelettel

VÁRHO LÁSZLÓ,
a legeset honvédekre tisztelettel szolgáló

Mindenkinek saját érdeke,

hogy mielőtt sodronyszövet kerítésfonat, szitaáru és acélsodronyagybetét szükségletét bárhol is beszerezné, kérjen árajánlatot az egyedi drótmunka készítőktől:

FISCHER TESTVÉREK

sodronyszövet, kerítésfonat gyárából Arad, József főherceg-ut 8. sz. (az evang. templommal szemben)

és meg fog győződni, hogy a legjobb minőségű saját gyártelepen készült fonatokat a legolcsóbb árért lehet beszerezni. Gyártelep Kossuth-utca 45. szám. 1241

557. TELEFON 557.

Mindenkit érdekel,

hogy Kiss Jenő redőnygyára ablakredőnyt a legolcsóbb áron és legjobb minőségben szállít. Gyártmányai u. m.: önműködő vászonredőny, himzett redőny, faszövetredőny, vasredőny, rézkarnis, faredőny, eszlingeni redőny, napellenző ponyva, kerti ernyők, redőnyalkatrészek, stb., — elsőrendűek. A redőnyök olyképen elkészítve szállítanak, hogy a szerelési utasítás nyomán minden idegen segítség nélkül néhány perc alatt az ablakba beszerelhető. Számos elismerő nyilatkozat. Az összes m. kir. miniszteriumok szerződéses szállítója. Minta és árajánlat díjmentes. Építő- és asztalosmestereknek külön árajánlat.

1798

KISS JENŐ Első Pécsi Ablakredőnygyára Pécs.

A Tavaszi erős napsugarak és szelek ellen

arc- és kézbőrének megvédésére a leghasznosabb az általános közkeveltségű

eredeti Kárpáti-féle

Benzoe Creme Ára 1 Kor.

és **Benzoe Tejszappan** Ára 70 fillér,

a mely szeplőket, arcfoltokat és minden arc tisztátalanságot az arcról meglepő gyorsan letisztít.

Készíti és postán ezétküldi

Kárpáti János

gyógyszertára

Arad, Boros Béni-tér 15. sz.

6 Kor. értékű rendelésnél postaköltség nem számítatik fel. 7031

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekszenek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű,

Csukamájolajat

mindig friss: Hajós-féle

adnak. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Fagydagaganatok FRIGIN.

elmulasztására, fagyvízketegység biztos megszüntetésére legjobb szer a **FRIGIN.** Ára ecsettel és utasítással 70 fillér.

Depillor-szörvestő.

E kitérő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítással 1 korona.

Kötszerek, gummicikkek, és sebészeti eszközök legjobb beszerzési forrása. Az összes létező és friss gyermektápszerek nagy raktára.

BOXLET sterilizáló apparatus és annak egyes alkotórészei külön is állandóan kaphatók. Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára: **Hajós Árpád** gyógyszertára ARAD Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.) 741

Uj üzlet megnyitás!

Értesitem a vásárló közönséget, hogy Deák Ferenc-utca 8. alatt egy rőtös, rövidáru, férfi, női és gyermek cipőáru üzletet nyitottam meg. 1247

Üzletelvem legszolidabb kiszolgálás és mindenkor feltűnő olcsó áráimmal b. vevőim igényeit kielégíteni és bizalmukat megnyerni. Szives pártfogást kérek:

Kitérő tisztelettel

özv. Fischer Leóné.

Megkezdődött!

a tavaszi olcsó elárusítás

Németh

divatáruházában a főpostával szemben.

	K.-tól
Női schifon ingek himzéssel	1.50
Női kézi himzett vászon ingek	2.80
Női schifon nadrágok gyönyörű himzéssel	1.80
Női hálókabátok	2.50
Női fehér alsók himzett vállnal	2.50
Lüszter jouponok	2.50
Clott jouponok	2.50
Himzett batiszt kötény	— 90
Miedervédők szalag befűzéssel	— 90
Gyönyörű schifon himzések	— 35
Csipkék már	— 04
Különböző csipke rüschök	— 30
Gyönyörű csipke galériók	— 90
Ceponok minden színben	— 60
Selyem maradékok mé érje	1.30
Gyermekhári-nyak fekete és barna	— 30
Női kötött hártyák	— 40
Muslin hári-nyak minden színben	— 90
Női ruha kelmék divatosak	— 75

Raktáron vannak a tavaszi divat legszebb kelméi és az összes rövidáru cikkek.

Figyelem

csak a főpostával szemben, a fehér kirakatokra.

1908/1914. pm.

Pályázati hirdetés.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál megüresedett városi gépüzemigazgatói állásra pályázatot hirdetek.

A pályázatban csakis magyar honos okleveles gépészmérnökök vehetnek részt.

A legközelebbi törvényhatósági közgyűlésen választandó gépüzemigazgató kötelessége az Arad sz. kir. város közönsége tulajdonát képező következő műveket, üzemeket, illetőleg vállalatokat úgy mint:

- a városi autobus vállalatot,
- a városi csatorna műveket,
- a városi jéggyárat,

d) a város tulajdonába a már megejtett megváltás által jutandó vízvezetési műveket,

e) valamint a város közönsége által a jövőben létesítendő gépészmérnöki szakértelmet igénylő s a törvényhatóság által reá bízott vállalatokat vagy műveket vezetni, illetőleg mindazon teendőket elhárítani, melyet az itt felsorolt művek és vállalatok műszaki és kereskedelmi személyes, közvetlen és önálló vezetése és felügyelete szükségessé tesz.

A város közönsége azonban fenntartja magának azon jogot, hogy egyes már létező, vagy jövőben létesítendő üzemeket más alkalmazottja vagy megbízottja útján kezeltesse.

Hatás és munkakörét, valamint kötelességeit az egyes üzemekről és vállalatokról Arad sz. kir. város által alkotott vagy alkotandó üzemszabályzatok, vagy szabályrendeletek állapítják meg, melyeknek pontos betartásáért és teljesítéséért teljes anyagi felelősséggel tartozik.

Kötelességében áll a megválasztott városi gépüzem igazgatónak a már létező vagy létesítendő azon üzemek és gyárakra vonatkozólag, melyek közszükségletnek ellátásával foglalkoznak (pld: gáz, villany szolgáltatás) s melyekkel szemben Arad sz. kir. város közönségének felügyeleti és ellenőrzési joga van, ezen ellenőrzés és felügyelet gyakorlásával egybekötött mindenemű teendők elvégzése.

Ezen működési körében felmerülő teendőkre nézve a meglévő vagy alkotandó szabályrendeletek rendelkezései, az egyes művekkel kötött szerződésekben foglalt megállapodások, valamint a városi tanács által kiadott vagy kiadandó utasítások irányítandók, melyeket a gépüzem igazgató követni tartozik.

Kötelességében áll továbbá minden gépészmérnöki szakértelmet igénylő ügyekben mint szakértőnek Arad sz. kir. város közönsége rendelkezésére állani.

A városi gépüzemek igazgatója a város szerződéses alkalmazottja, kivel a már előzőleg felsoroltakat, valamint a következő kötelezettségeket tartalmazó szerződés lesz kötendő, mely szerződés csak egy próba-évi után lesz végleges, mely véglegesítést a városi törvényhatósági bizottság állapítja meg. A szerződés egy évi felmondás alapján kölcsönösen megszüntethető, illetve felbontható. A város közönsége részéről gyakorolható felmondás az üzemekre felügyelő bizottság javaslata alapján eszközölendő, s a város közönsége felmondás esetében jogosítva van a gépüzemigazgató egy évi fizetésének a jutalékok nélkül való folyósítása mellett állásától azonnal felmenteni.

Ezenkívül jogosítva van a város közönsége amennyiben az alkalmazott gépüzemigazgató a kereskedelmi törvény 59. §-ának 1, 3, 5, 6 és 10. pontjaiban körülírt szolgálati vétségeket elkövetné, őt szolgálatból minden felmondás és kártérítés nélkül azonnal elbocsájtani.

A gépüzemigazgató, amennyiben a meglévő vagy alkotandó üzemszabályzatok eltérőleg nem intézkednek, közvetlen Arad sz. kir. város tanácsának rendelkezése alatt áll annak utasítása, felügyelete és ellenőrzése alatt jár el. Személyes ügyeiben közvetlen hatósága a polgármester. Munkaideje akként osztandó be, hogy teendői elvégzése mellett a felekkel való személyes érintkezés lehetővé tételék.

Melléklapalkozást csakis a városi törvényhatósági bizottság engedélyével üzhet.

A gépüzemigazgatónak javadalmazása évi 6000 koronában állapítatik meg, mely részére egyenlő előleges havi részletekben folyósítandó — ezen javadalmazás 5 évenként 1000 koronával emelkedik.

A javadalmazás kiegészítő részét képezi még az autobus üzem tiszta jövedelméből az évi törlesztési összeg levonása után fennmaradó összeg 2%-a mint jutalék.

Amennyiben a vízvezeték városi kezelésbe kerül, avagy városi kezelésben levő városi villamos vasút létesítenék és ezen üzemek egyikének vagy mindkettőjének vezetésével a gépüzemigazgató biztatnék meg, úgy évi javadalmazása ezen megbízatástól kezdve 10000 koronában állapítatik meg; ezen esetben is fennmaradván igénye az előzőleg említett 5 évenkénti 1000 korona fizetésemelésre. A városi gépüzemigazgatónak székhelyén kívüli hivatalos kiküldetésével és utazásaival járó napidija naponkénti 20 koronában állapítatik meg s a napidijnak, valamint a megtérítendő kész kiadásoknak mikénti felszámítása és érvényesítése tekintetében a városi tisztviselőkre vonatkozó szabályok alkalmazandók.

A városi gépüzemigazgató mint szerződéses alkalmazott a nyugdíjszabályrendelet 3. §-a értelmében nem tudja a tisztii nyugdíjintézetnek, azonban a város közönsége őt, valamely magán nyugdíjintézetnél vagy biztosítótársaságnál nyugdíjára nézve biztosítja s a díjakat a sajátjából fedezi s a nyugdíj kiszolgáltatására nézve felelőséget vállal.

A nyugdíj igényre vonatkozó feltételek a következők: A gépüzemigazgató nyugdíjra tarthat igényt, ha ezen állásban megszakítás nélkül legalább öt évet betöltött. Nyugdíjba helyezésének ideje beáll, ha olyan testi, vagy szellemi fogyatkozásban szenved, amely őt szolgálatának további ellátására képtelenné teszi, vagy ha harmincadik szolgálati évét betöltötte. Nyugdíja a tényleges szolgálatban utoljára élve-

zett javadalmazás, tehát a 6000 korona, illetve 10000 korona fizetés és az 5 évenkénti 1000 korona és pótlékok alapul vétele mellett, a jutalékok kivételével és pedig 5 évi szolgálat után bezárólag a 10 szolgálati évig, az említett javadalmazásnak 40%-ával, a 10 ik szolgálati éven túl, bezárólag a 30-ik évig minden év után az említett javadalmazásnak további 30%-ával lesz megállapítva.

Özvegye és gyermekei részére özvegyi ellátás, illetve nevelési járulék biztosítatik, melyek feltételeire, esedékességére és mérvére vonatkozólag azon szabályok alkalmazandók, melyeket a városi nyugdíj szabályrendelet az özvegyek és gyermekek ellátására nézve tartatnak. Amennyiben a gépüzem igazgatónak szolgálat képtelensége a fent említett első 5 évi szolgálati idején belül következik be, utoljára élvezett egy évi javadalmazásának összegével felérő végkielégítésben részesül. Amennyiben a gépüzemigazgató szolgálat képtelenségét minden kétséget kizárólag szolgálata teljesítése közben vagy a szolgálat teljesítéséből kifolyólag szenvedett baleset idézte elő, úgy szolgálata idejére tekintet nélkül javadalmazásának teljes összegével felérő nyugdíjban részesítendő.

Amennyiben a gépüzemigazgatóval kötött szerződés felmondás uján megszüntetettnek, neki a biztosítási kötvény kiszolgáltatni fog, fennmaradván azon joga, hogy a járulékoknak sajátjától eszközölendő fizetése utján a kötvényt hatályában fentartsa. Amennyiben azonban a gépüzem igazgató 20 évet már szolgált a városnál s a felmondás a város közönsége részéről ezen idő eltelté után eszközöltetnék, úgy a járulékok fizetésének kötelezettsége mindaddig, míg a nyugdíj ellátás élvezete megnyílnék a város közönségét fogja terhelni.

A gépüzem igazgatónak a polgármester, amennyiben azt a szolgálata érdekei megengedik, évenként hat heti szabadságidőt engedélyezhet. Rendkívüli szükség esetében a szolgálat érdekében szabadságáról vissza rendelhető. A városi gépüzemek igazgatója köteles szolgálati teendőjét pontosan elvégezni felettes hatóságainak törvényes hatáskörükben kiadott rendeleteit, utasításait teljesíteni, s mindazon károkért, melyeket cselekvése vagy mulasztása által a város közönségének okozott, kártérítési felelőséggel tartozik.

Felbivom mindazokat akik ez állást elnyerni óhajtják hogy magyar honosságukat igazoló bizonyítvánnyal, gépészmérnöki oklevél, esetleg valamely vízvezetési münél nemcsak műszaki, hanem kereskedelmi szempontból való alkalmazást igazoló bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvényeket Arad sz. kir. város törvényhatóságához címezve hivatalomba folyó 4v április hó 4-én déli 12 óráig nyujtsák be.

Arad, 1914. március 12-én.

Varjassy Lajos s. k.
polgármester.

Gyenge férfiak! Öregek és fiatalok!

Ne csüggedjete! Feltaláltam

a férfiak gyengeségének (neurasthenikus impotenciának) azonnali megszüntetését. Nem belsőleg bevoendő gyógyszer. Kérjen zárt boríték alatt megküldendő ismertető 40 fillér postabélyeg csatolása mellett. Cím: „NOVA MECHANIKA 150”
Fiókbérlő 40. Budapest—Főposta. 3328

Hehs-féle Vasaschinabor.

Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegrohamok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. — Készít:

HEHS VILMOS

gyógyszertára

5187

ARADON, Batthyány-utca.

Apró hirdetések.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó tudnivalók, ahol a hirdetés mellett: „Bővebbet, vagy cím a kiadóban” áll, közelebbi adatok olvashatók az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalának előcsarnokában elhelyezett táblán.

LEVELEZÉS.

„Városiban”

jeligére a kiadóhivatalban levél van. 1812

Úri ember.

állandó barátot keresek ki anyagilag támogatna. Levél „Csinos leány” jeligére főpostarestante kérek. 1836

Budapest.

Azért nem irtam, mert minden nap vártam, ha tudná, hogy várom, már jött volna. Ha hétköznap jön akkor 1/2, egy és 3/4, egy között sétáljon előtünk, vasárnap a mondott időben, ha csak lehet mennél előbb. Kezeit csókolja imádója 1836

Öreg urak!

Ki segítene ki uriaszonyt őszig teljes biztosíték mellett. Vagyonom forog kockán, ha egy gazdag ur meg nem szán. Teljes című választ kérek discretio biztosítása mellett. Csakis idős urak címét kérem, kit jöttevőmnek tekinthetek és tisztelhetek. Ha az illető magános, ney gondozója és ápolója lennék. Főposta restante „Szerencsétlen anya”. 1834

„Városi”

Levelet én várok, jelzést e lapban, hogy mitör. 1815

Melyik

fiatal leány lenne fiatal ember megértő pajtasa 50—60 korona zsebpénzért. Az írjon fényképes levelet: „Miért élünk” jeligére főposta. 1818

ALKALMAZÁST NYER.

Irodai teendőben

jártas, magyar gép- és gyorsírást tudó fiatalember azonnal felvétetik. Cím a kiadóban. 1844

Eláruló leány

kerestetik Frank József cukrászdában Deák Ferenc u. 40—a. 1761

Gépészkovácsot

keresek aprilis 1-re. Bacsoni Kálmán Erdőskerek. 1794

Helybeli

bank azonnali belépésre gyakoronkot keres. Ezen állásra csakis kereskedelmi akadémiát végzett jól kvalifikált és jó családból való intelligenz egyének pályázhatnak. Magyar és német nyelven szerkesztett kérvényt „Szorgalmas” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 1788

Helybeli

iparvállalat keres hivatalnoknőt ki a magyar gyorsírást- és gépirásban több évi gyakorlattal bír és irodai teendőket is önállóan ellát. Ajánlatokat kérünk „Perfekt gyorsíró” jeligére a kiadóba. 1816

Harmonium hangoló

keres'etik. Jelentkezni lehet Apolló Szinbázban délután 5 órakor 1832

Ügynökök

naponta 10—15 koronát kereshetnek. Jelentkezni, délután 5—6 óráig Abbázia kávéházban. 1841

On cherche dans

une famille fin une demoiselle française chez un garçon qui oas a l'école. Adresse an expedition. 1820

ALKALMAZÁST KERES.

Jó bizonyítványokkal

rendelkező egyén szobainasnak ajánlkozik. Címek a kiadóhivatalba leadandók 1842

KIADÓ LAKÁS.

Két szobás

utcai garcon lakás irodának is igen alkalmas március 1-ére, esetleg azonnalra kiadó. Deák Ferenc-utca 89. sz. alatt. 1077

ÜZLETEK.

Üzletház

nagy községben (Aradhoz közel) korlátol: italmérési joggal, tőz dével előnyös feltételek mellett eladó vagy bérbeadó. Szűcs F. Vilmosnál Karolina utca 8. 1700

Eladó

egy jóforgalmu vegyeskereskedés italmérési és trafik engedéllyel. Cím a kiadóhivatalban. 1796

Egy jó helyen levő

jóforgalmu vegyeskereskedés elköltözés miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1810

Jóforgalmu

korcsma és üzlethelyiség külön teremmel együtt, kiadó. Cím a kiadóban. 1501

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Tégia

I. és II. oszt. jutányos áron kapható Dengl Lajosnál Doró-utca 3. 1839

INGATLAN.

Magyaradon

a Nagy úri hegyen egy két holdas termőképes kitűnő koltával és pincével, valamint megfelelő pincefelszereléssel ellátott szőlő kedvező feltételek mellett eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1829

Marósborsán

kényelmes úri lakóházam eladó. Postafiók 16. Csanádpalota. 1837

Ház eladás.

Urbán Iván-utca 38. szám (volt Fejsze-u.) sarok telek és ház, kívüli feltételek mellett szabad kez-ből eladó. 1563

KÜLÖNFÉLE.

A hirdetés tulajdonképeni képviselője az üzletnek. A kereskedő a hirdetés útján lép érintkezésbe a nagyközséggel.

Mindenki olyan öreg,

aminőnek látszik, aki nem akar megöregedni, használja a Földes-féle Hair regeneratort, ezen készítménytől minden ősz haj visszanyeri eredeti színét. Nagy üveg ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer tárában. 1224

Fucovesin

Tabl. fucovesini comp. Elhízás elleni gyógyszer, nem hashajtó, nem ártalmas. Kipróbált biztos szer. — Ára használati utasítással ellátott eredeti doboznak 8 korona 50 fillér. Főraktár: Hehs Vilmos gyógyszerára a Szent Istvánhoz Aradon, Batthyány-utca. Összes készítményeink Földes Kelemen gyógyszerárában is kaphatók. 5189

India fogosepek

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Guteri Földes Felamen gyógyszerár és vegyszerár tárában Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszerárában. 1224

Selyempapírral bélelt

100 és 100 levélpapír és boríték fehér vászon,

100 és 100 levélpapír és boríték kék vászon,

100 és 100 levélpapír és boríték szürke vagy orém vászon,

korona 3 korona
Jámbor Antal
papírüzletében,
Andrássy-ter 3.
Tabajdi-utcai oldalon. 1221

PRIMA
vető-bükköny

kapható 1843

Werner Károly

gabonakereskedőnél, Maros-u. 1.

Takszámterec
Bér-autok
Telefonszám
816

2281
Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8 sz.

A legújabb

730
párisi és londoni divatszövetekből legszebb szabásu tavaszi felöltők és öltönyök rendelhetők

Schäffer Henrik

elsőrendű uriszabászati műteremben. Telefon 208. sz.

Mindenféle főfájást
5 perc alatt

megszüntet

egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél. 4678

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertárában
ARAD, BORSOS BÉNI-TÉR.

FOGAK

huzása, tömése, fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, rágására kitűnően, készülnek 8091

HALMOS

fogtechnikai termében Asztalos Sándor-utca 10. sz. (Szabadság-ter és Asztalos Sándor-utca sarok,

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon n. 638.

Fajtiszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű dus gyökerezetű bor- és csemegefajta
szőlő-oltványokat

sima, valamint gyökeres ripariaportalis szőlővesszőket ajánl elsőrendű minőségben bármily mennyiségben 6817
HÁMORY-GAZDASÁG
szőlőoltvány-telepe, Arad
Bővebb felvilágosítással szolgál
Deák Ferenc-utca 3. sz.
Telefon: 229.

